

Täysistunto

Tiistai 14.9.2021 klo 14.00—17.54

16. Kehityspolitiikan ylivaalikautinen selonteko

Valtioneuvoston selonteko VNS 5/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan, jolle hallintovaliokunnan, sivistysvaliokunnan, työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnarin esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään ryhmäpuheenvuorot, joiden pituus on enintään 5 minuuttia. Muiden etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittelee, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia. Lisäksi myönnän harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja, 1 tai 2 minuuttia.

Lähetekeskusteluun varataan ensi vaiheessa enintään 2,5 tuntia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Mennään keskusteluun. — Ministeri Skinnari, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.03 **Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustelemme tänään ensimmäistä kertaa Suomen kehityspolitiikan ylivaalikautisesta johdonmukaisuudesta ja vaikuttavuudesta. Hallitusohjelma edellytti selonteon laatimista, mutta syy ja tarve ovat syvemmällä: Miten suomalaisen kehitysyhteistyön äkkikäännöksistä päästään eroon? Mitkä ovat ne periaatteet, joita eduskuntapuolueet ja suomalainen yhteiskunta voivat mahdollisimman laajasti tukea? Vain pitkäjänteisellä työllä saavutetaan pysyviä kehitystuloksia, ja niitä me kaikki tässä salissa peräänkuulutamme. Selonteko vahvistaa suomalaista kehityspolitiikkaa ja -yhteistyötä ohjaavat periaatteet, arvot ja tavoitteet.

Selonteon valmisteluun on osallistunut kaikkia eduskuntapuolueita edustava parlamentaarinen seurantaryhmä, jota haluankin kiittää lämpimästi. Arvostan panostanne korkealle. Selontekoa laadittaessa on myös kuultu kehityspoliittista toimikuntaa sekä monipuolisesti sidosryhmiä, joille myös esitän kiitokset. Laajasti jaetun yhteisen näkemyksen kirjaaminen tähän selontekoon on merkittävä saavutus.

Viime viikkojen tapahtumat Afganistanissa ovat alleviivanneet sitä, että kehityspolitiikka on erottamaton osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Kehitysyhteistyö ja humanitaarinen apu ovat tärkeässä roolissa kansainvälisen yhteistyön keinovalikoimassa va-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

kaamman ja turvallisemman maailman puolesta. Kehityspolitiikalla vaikutetaan rajat ylittäviin ilmiöihin, joissa maiden on pakko toimia yhteistyössä. Se on raide, jolla maat pysyvät löytämään ratkaisuja yhteisiin ongelmiin silloinkin, kun suurvaltojen ristipaine tukkii perinteisen turvallisuuspolitiikan kanavia.

Suomen pitää olla aktiivinen ja tarjota ratkaisuja kysymyksiin, jotka meihinkin vaikuttavat. Ulkopuolelle jääminen olisi vahingollista ulkopoliittisen asemamme, kansainvälisten suhteidemme, kaupan ja viennin kannalta. Yksin on helppo jäädä, vaikeampaa on rakentaa yhdessä. Sääntöpohjainen monenkeskinen kansainvälinen järjestelmä onkin Suomelle elintärkeä. Aktiivisena ulko- ja kehityspolitiikan toimijana olemme muuttamassa tätä järjestelmää entistä toimivammaksi. Kehityspolitiikan ja -rahoituksen kautta vaikutetaan lisäksi siihen, millaiset arvot ja järjestelmät vallitsevat tulevaisuudessa ja mihin taloudellinen ja teknologinen kilpailu johtavat.

Arvoisa puhemies! Kehityspolitiikan perustana on YK:ssa yhteisesti hyväksytty Agenda 2030 ja päämääränä on köyhyyden poistaminen ja eriarvoisuuden vähentäminen. Selonteon valmistuminen osuu aikaan, jossa ensimmäistä kertaa 30 vuoteen köyhyys maailmassa on lisääntynyt. Koronapandemia on kasvattanut sosioekonomisia ongelmia ja pahentanut velkakriisiä kehittyvissä maissa. Konfliktit ovat lisääntyneet. Tällä kaikella on maailmanlaajuisia vaikutuksia, myös Suomeen.

Selonteko linjaa, että kehitysyhteistyössä panostetaan jatkossakin Suomen pitkäjänteisiin vahvuusalueisiin. Naisten ja tyttöjen asema ja oikeudet ovat edelleen selkeä ykköspainopiste. Ylivaalikautisuus on tärkeä uudistus, sillä tulosten saavuttaminen vaatii vuosikymmenten mittaista sitkeää työtä vaikkapa koulutuksessa, terveydenhuollossa tai luonnonvarojen kestävässä käytössä.

Suomen kehitysyhteistyöllä vahvistetaan konkreettisesti esimerkiksi metsänhoitoa Tansaniassa, maanhallintaa Etiopiassa, kestäviä verojärjestelmiä yhdessä Afrikan verohallintojen kanssa, vesihuoltoratkaisuja Nepalissa ja opetussektoria Mosambikissa. Näille kaikille yhteistä on järjestelmätason muutoksen tavoittelemisen ja kumppanimaan vahva oma sitoutuminen.

Loppujen lopuksi kehityspolitiikan vaikutukset ovat usein samoja asioita, joista täällä eduskunnassakin keskustellaan suomalaista yhteiskuntaa kehitettäessä. Neuvola ja digitaalinen verotus ovat esimerkkejä, joita me olemme kansakuntana rakentaneet ja jotka nyt voivat olla isossa roolissa kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa.

Pitkäjänteisyyden lisäksi selonteko linjaa kehityspolitiikan uudistuksista. Keskeisiä ovat muun muassa innovaatioiden ja digitalisaation kasvava rooli kehityksen mahdollistajina. Vahvistamme myös Suomen asemaa kansainvälisenä innovaatiokeskittymänä. Konkreettinen virstanpylväs tälle saadaan, kun Unicef siirtää alkusyksystä osan innovaatiotyöstään New Yorkista tänne Suomeen.

Tavoittelemme suomalaisen yhteiskunnan osaajien entistä vahvempaa osallistumista kehityspolitiikkaan, mukaan lukien yksityisen sektorin toimijat sekä tutkimus- ja koulutusinstituutit. Kansalaisjärjestöt ovat jatkossakin tärkeitä kumppaneita, jotka työnsä kautta edistävät samalla vapaan kansalaisyhteiskunnan toimintakykyä kehittyvissä maissa. Ilman kumppanuuksia työ jää pistemäiseksi. Tämän vuoksi ulkoministeriö on perustanut Helsingin yliopiston kanssa Oikeusvaltiokeskuksen ja tänä syksynä Opetushallituksen yhteydessä aloittaa opetusalan kehitysyhteistyön osaamiskeskus.

Vahvistamme kaupan ja kehityksen yhteisvaikuttavuutta, jolla tuemme suomalaisen osaamisen ja yritysten menestymistä maailmalla. Meidän on ajettava alas loputkin siilot

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

kaupan ja kehityksen yhteisvaikutusten tieltä ja saatava yksityinen sektori mukaan tulokselliseen tekemiseen. Ilmastopolitiikka, kestävä kehitys sekä ihmisoikeuksiin liittyvät haasteet tarvitsevat ratkaisuja. Suomella niitä on. Meidät tunnetaan niin teknologisista kuin sosiaalisista innovaatioista, ja ratkaisukeskeisyyttämme arvostetaan.

Kehittyville maille suunnatun investointituen kautta on muun muassa käynnistetty Etiopiassa järjestelmätason ilmastoratkaisu, joka hyödyntää suomalaista meteorologian teknologiaa ja osaamista varautumisessa ja sopeutumisessa sään ääri-ilmiöihin ja ilmastomuutoksen vaikutuksiin. Suomalainen huippuosaaminen on siis etulinjassa.

Arvoisa puhemies! Palaan vielä muutamalla sanalla Afganistaniin, jossa Suomen diplomaattinen läsnäolo ja kehitysyhteistyö on tällä hetkellä keskeytetty humanitaarisen avun jatkuessa. Viimeisen 20 vuoden kehitysyhteistyön tulokset eivät kuitenkaan valu hukkaan. Suomen ja kansainvälisen yhteisön pitkäaikaisen tuen ansiosta Afganistanissa on nyt enemmän koulutettuja, terveempiä ja valvetuneempia kansalaisia kuin jos emme olisi tehneet maassa kehitysyhteistyötä. Tämä kapasiteetti ei mene hukkaan, ja se näkyy myös Afganistanissa käytävässä keskustelussa: tyttöjen koulunkäynnin jatkumista on vaadittu ja median toimintaedellytyksiin on kiinnitetty huomiota.

On kysytty, jäikö käteen mitään pitkäkestoisia kehitysvaikutuksia. Jäi. Esimerkiksi lukutaito on kestävä kehitystulos, jota ei voi viedä keneltäkään pois. Vuonna 1979 noin 18 prosenttia yli 15-vuotiaista afgaaneista oli lukutaitoisia. Nyt tuo osuus on 43 prosenttia ja ikäluokassa 15—24-vuotiaat jo 65 prosenttia.

Suomen kehitysyhteistyötä toteutetaan yhä useammin hyvin vaikeissa ja riskialttiissa ympäristöissä eli siellä, missä avun tarve on suurinta. Toiminta hauraissa maissa sisältää aina riskejä, ja suunnittelemme avun niin, että riskit minimoidaan ja apu hyödyttää mahdollisimman monia ja menee perille mahdollisimman tehokkaasti.

Kehitysyhteistyö on keino, ei päämäärä. Pitkällä tähtäimellä tavoitteenamme on tehdä itsemme tarpeettomiksi ja saattaa kehittyvät maat omalle vakaalle polulle. Valitettavasti tämä aika ei ole vielä käsillä monissa maissa, mutta on toteutunut pitkälti esimerkiksi Vietnamin, jonka parlamentin puhemies minun oli ilo tavata lauantaina. Keskustelimme kaupasta ja matkailusta, emme enää kehitysyhteistyöstä.

Suomen kehitysyhteistyö on tehokasta ja saa aikaan tuloksia, joista annetaan laaja raportti eduskunnalle jälleen ensi vuonna. Tulosohejausta, riskien ja laadun hallintaa sekä hallinnollisia menettelyjä on kehitetty aktiivisesti viime vuosien aikana, ja esimerkiksi OECD:n vertaisarvion seurannassa saimme tänä keväänä erittäin myönteisiä arvioita näiltä alueilta.

Kehitysyhteistyörahoituksen tarve säilyy suurena. Selonteko linjaa, että tavoittelemme tasoa, [Puhemies koputtaa] joka vastaa YK:ssa annettua sitoumusta käyttää kehitysyhteistyöhön 0,7 prosenttia bruttokansantulosta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Sitten menemme ryhmäpuheenvuoroihin. Kun ryhmäpuheenvuorot on pidetty, mennään debattiin. — Edustaja al-Taee, olkaa hyvä.

14.13 **Hussein al-Taee sd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat, hyvää syyskauden alkua! — Valtioneuvoston selonteko kehityspolitiikan ylivaalikautisista periaatteista julkistettiin toukokuun lopulla. Sen jälkeen maailmalla on tapahtunut, ja tässä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

viittaa Afganistaniin. Olemme saaneet nähdä, kuinka tilanne muuttui hyvin nopeasti länsiliittouman joukkojen lähtiessä maasta. Tulevasta emme vielä tiedä, se jää nähtäväksi.

Afganistanin tapahtumat muistuttavat mieleeni omat kokemukseni. Olen aikoinaan tullut kiintiöpakolaisena Suomeen — tie ei ollut helppo. Jouduin elämään pakolaisleirillä vuosia ja olen nähnyt sen karun puolen. Kokemukseni myötä tiedän, mitä on, kun kotimaa ei enää ole turvallinen ja koti on jätettävä. Tiedän myös, mitä on hyvinvointivaltio, ja osaan sitä arvostaa.

Keskinäisriippuvaisessa maailmassa Suomi ei ole tyhjiössä, jossa maailman kehityskulut ja tapahtumat eivät vaikuttaisi meihin. Kehitysyhteistyöllä voidaan osaltaan vaikuttaa yhteiskuntien kehitykseen, jotta kotiseutu olisi vakaa ja inhimillinen paikka elää, joka tarjoaa elinmahdollisuuksia ja on tasa-arvoinen ja jossa kunnioitetaan ihmisoikeuksia ja oikeusvaltioperiaatetta, jotta pakon edessä ei olisi jätettävä kotia.

Arvoisa puhemies! Kehitysyhteistyö on pitkäjänteistä työtä, muutos ei tapahdu hetkessä. Suomen kehityspolitiikan ennakoitavuuden ja jatkuvuuden vuoksi on tärkeää, että selonteko kehityspolitiikan ylivaalikautisista periaatteista on laadittu ja että selonteon valmistelussa oli mukana eduskuntapuolueet kattava parlamentaarinen seurantaryhmä.

Kehityspolitiikka on osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Sen tavoitteena on köyhyyden poistaminen ja eriarvoisuuden vähentäminen. Keskiössä on kaikkia maita koskeva YK:n Agenda 2030 — kestävä kehityksen tavoitteet. Hyviä tuloksia kehitysyhteistyössä saavutetaan kumppanuuksilla, julkisen ja yksityisen sektorin sekä kansalaisyhteiskunnan toimilla. Kehitysyhteistyön rahoitustarpeet ovat mittavat, ja niitä lisää entisestään pandemia, joka on tuonut takapakkia kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa. Erilaisia rahoitusmuotoja on hyödynnettävä. Avustusten lisäksi Suomen kehitysyhteistyön rahoitukseen lukeutuu laina- ja sijoitusrahoitus. On selvää, että julkisella kehitysyhteistyörahoituksella tuettavien yritysten on toimittava yhteiskuntavastuuperiaatteiden mukaisesti.

Arvoisa puhemies! Afganistan on osoittanut sen, että kohdemaalla tulee olla vastuu ja omistajuus kehityksestä. Mikäli tätä ei ole, on yhteiskunnan perusta heikko. Kehitysyhteistyön roolin tulee olla kehittyvien maiden omia resursseja ja vastuunkantoa tukevaa ja vahvistavaa. Kehitysyhteistyön tulee olla vaikuttavaa, ja tuloksia tulee seurata. On tärkeää, että kerran vaalikaudessa eduskunnalle annetaan kehityspolitiikan tuloraportti. Tuloksellisuus tarkoittaa sitä, että kehitysyhteistyöllä saadaan aikaiseksi positiivista muutosta. Kehitysyhteistyötä tehdään kohdemaan oman kehityksen vuoksi. Se on, kuten ministeri Skinnari sanoi, työkalu, se ei ole päämäärä.

Arvoisa puhemies! Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskiössä on monenvälisen sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän vahvistaminen. Suomi on YK:ssa sitoutunut tavoitteeseen nostaa kehitysyhteistyömäärärahojen tasoa 0,7 prosenttiin bruttokansantuotteesta. Tämän 1970-luvulta juontuvan tavoitteen Suomi on tavoittanut kerran vuoden 1990 alussa, lamavuosina. Sen jälkeen siihen ei ole järjestelmällisesti päästy.

Selonteossa on linjattu tavoitevuodeksi vuosi 2030. Selonteko ei sisällä tiekarttaa tavoitteen saavuttamiseksi, mistä selontekoa voidaan kritisoida. Toisesta näkökulmasta katsottuna tavoitevuosi on kuitenkin selonteossa asetettu, ja seuraavaksi se, miten siihen päästään, on tuleva yhteisponnistus hallitus—oppositio-akselilla, koska tavoitteen saavuttaminen edellyttää pidemmän aikavälin, yli hallituskausien, sitoutumista.

Sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä kannustaakin eduskuntapuolueita yhteistyöhön tiekartan laatimiseksi, kiittää valtioneuvostoa laaja-alaisesta selonteosta ja toivottaa monipuolista ja rakentavaa keskustelua selonteon valiokuntakäsittelyssä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

14.18 Sebastian Tynkkynen ps (ryhmäpuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Suomi maksoi Afganistanille toiseksi eniten kehitysyhteistyörahojaan viime vuonna, yhteensä 24,5 miljoonaa euroa. Länsimaiden lähdettyä Afganistanista maa sortui muutamassa päivässä talibanien käsiin. Suomalaisten ja muidenkaan maiden kansalaisten verovarojen pumppaaminen ei ollut johtanut pysyvään muutokseen. Sen sijaan ääri-islamilainen šarialaki palasi voimaan ja tytöt alkoivat polttamaan koulutodistuksiaan. Kaikki raha ja tavarat, mitä olemme antaneet maahan, ovat nyt Talibanin käytössä.

Jos tämä tuntuu käsittämättömältä, kannattaa muistaa, että Suomi antoi kehitysapua Nicaraguahan yli 30 vuoden ajan ja joutui lopulta katkaisemaan rahahanat kokonaan, sillä korruptio vain lisääntyi maassa.

Miten Suomi aikoo auttaa maailmalla jatkossa? Siitä me keskustelemme tänään, sillä edessämme on paperi, jonka tarkoitus oli linjata Suomen kehityspolitiikkaa ylivaalikautisesti, eli toisin sanoen millä periaatteilla autetaan jatkossa riippumatta siitä, keistä tulee seuraavissa vaaleissa pääministeripuolue ja keistä hallituksen muut apupuolueet.

Ajatus on kaunis, mutta tämän lopputuloksen voi heittää suoraan roskakoriin. Nimes-tään huolimatta tästä paperista löytyvät linjaukset eivät ole ylivaalikautisia, sillä me perussuomalaiset emme seiso näiden takana. Jos nousemme seuraavien vaalien jälkeen hallitukseen, meille ei voi tulla sanomaan, että kehityspolitiikan ylivaalikautisen selonteon mukaisesti nostetaan nyt 600 miljoonalla eurolla kehitysapua joka vuosi aina vuoteen 2030 saakka. — Emme koskaan sitoutuneet tällaiseen tavoitteeseen.

On täysin mahdotonta antaa hyväksyntää vielä isommalle rahan syytämiseksi kehitysapuun, kun jo nykyisillä rahoilla tehdään, mitä sattuu, ja samaan aikaan auttamisresurssiamme poltetaan ilmaan ylläpitämällä nykyistä ”lottovoittajien” vastaanottokeskusverkostoa. Suomi voisi auttaa yhtä maassamme täysylläpitoa nauttivaa humanitääristä maahanmuuttajaa kohden yli 30:tä humanitääristä apua tarvitsevaa ihmistä YK:n pakolaisleireillä.

Perussuomalaisen ohjelmassa vuodelta 2019 todetaan: ”Ensisijainen tavoitteemme maahanmuuttopolitiikassa on lopettaa kokonaan humanitaarisista syistä tapahtuva maahantulo ja siirtää painopiste paikan päällä auttamiseen. Vastaavasti kehitysapujärjestelmää tulee tehostaa ja uudistaa tätä tavoitetta paremmin tukevaksi.”

Tämänkin keskustelun aikana varmasti moni edustaja tulee laulamaan sitä väsynyttä virttä, miksi te ette ole valmiita lisäämään kehitysyhteistyövaroja, jos kerran haluatte auttaa paikan päällä. Jos looginen päättelykyky toimii, pystyy asian ymmärtämään helposti. Kuten olemme sanoneet, jos humanitäärinen maahanmuutto Suomeen suostutaan lopettamaan, olemme valmiita panostamaan enemmän siellä, missä apua ja kehitystä oikeasti tarvitaan.

Tällä hetkellä humanitäärinen maahanmuutto maksaa Suomelle useita miljardeja vuodessa. Raha ei kasva puussa, hmm. Jos te muut puolueet ensin päätätte käyttää monta miljardia euroa siihen, että joka vuosi otetaan muutama tuhat onnekasta Ruotsin rajalta ja suorilla lennoilla Suomeen elämään, niin sitten ei sovi valittaa, että rahaa pitäisi saada enemmän paikan päällä auttamiseen, jolloin apu olisi moninkertaista. [Välihuutoja] Teidän muiden puolueiden on päätettävä, haluatteko te auttaa oikeasti vai leikkiä auttajia tuhlaamalla auttamisrahamme siihen, että tänne otetaan ihmisiä hyvän omantunnon ostamiseksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

Me perussuomalaiset haluamme parannuksia myös kehitysavun kohdentamiseen ja valvontaan. Afrikan kaakkoisrannikolla sijaitsevassa Mosambikin pääkaupungissa Maputossa asuu kaksi miljoonaa ihmistä. Suomelle viiden miljoonan kansalaisensa huolehtijana jo Maputo olisi kooltaan jättimäinen kehitysyhteistyökohde, saatikka kuusi kertaa Suomen kokoinen Mosambik. Niin uskomattomalta kuin se kuulostaakin, Suomi tekee kuitenkin pienenä maana kahdenvälisiä kehitysyhteistyötä kolmessa maanosassa ja 16 maassa. Tässä ei ole mitään järkeä.

Tällä selonteolla jatketaan käytännössä nykylinjalla, eli kehitysyhteistyömme olisi levällään kuin Jokisen eväät. Meille perussuomalaisille tärkeää on hyveposeeraamisen sijaan aito auttaminen ja suomalaisten verorahojen tuhlaamisen lopettaminen. Siksi irtisanoimme tästä kehityspolitiikan ylivaalikautisesta selonteosta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sirén, olkaa hyvä.

14.23 Saara-Sofia Sirén kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maailmalla matkatessamme saamme aina olla ylpeitä Suomesta. Meillä on kerrottavana hieno kehitystarina: miten Suomi nousi köyhästä kehitysmaasta vain parin sukupolven aikana yhdeksi maailman vakaimmista, vapaimmista, turvallisimmista ja onnellisimmista maista. Vahvuuksiamme ovat aina olleet tasa-arvo, koulutus ja yhteistyö.

Kun Suomi aikanaan tarvitsi apua, sitä myös saatiin. Nyt tuota apua tarvitaan toisaalla. Kehityshaasteet ja globaalit ongelmat ovat suuria, ja pandemian myötä kestävä kehitys on monin paikoin ottanut jopa takapakkia.

Elämme keskinäisriippuvaisessa maailmassa, jossa kehittyvien maiden tilanne vaikuttaa meihin kaikkiin. Siksi kestävä kehitys edistäminen myös hyödyttää meistä jokaista. Tämän suomalaiset ymmärtävät: 80 prosenttia suomalaisista pitää kehitysyhteistyötä erittäin tai melko tärkeänä.

Arvoisa puhemies! Kehityspolitiikan on oltava tuloksellista, ja sen vaikuttavuutta tulee myös jatkossa seurata tarkasti. Siksi on tärkeää, että periaatteista ja tavoitteista linjataan tällä ylivaalikautisella selonteolla. Kehityspolitiikan tavoitteena on oltava, että jokainen valtio pystyisi tulevaisuudessa rahoittamaan oman kehityksensä ja hyvinvointinsa. Tavoitteena on oltava, etteivät ihmiset joutuisi lähtemään liikkeelle vaan voisivat elää kotiseudullaan.

Eurooppaan suuntautuu tällä hetkellä kasvava muuttoliikkeen paine kehittyvistä maista. Tuloksellisella ja vaikuttavalla kehityspolitiikalla voidaan vaikuttaa muuttoliikkeen takana oleviin niin sanottuihin juurisyihin.

Suomen kehityspolitiikan päätavoitteena on lähdeävä Suomen omista vahvuuksista: tasa-arvosta, koulutuksesta ja yhteistyöstä. Resurssien ollessa rajalliset on kyettävä priorisoimaan.

Kokoomus pitääkin perusteltuna, että kehityspolitiikkaa jatketaan viime kaudella kokoomuslaisten kehitysministerien johdolla linjattujen painopisteiden pohjalta: tyttöjen ja naisten oikeudet, koulutus, kestävä talouskehitys, demokratia- ja oikeusvaltiokehitys sekä ekologinen kestävyys.

Tyttöjen ja naisten oikeuksien edistämisen on oltava Suomen kehityspolitiikan kärki. Suomella on tärkeä rooli pitää esillä etenkin seksuaali- ja lisääntymisoikeuksien merkitystä. Tyttöjen ja naisten oikeuksien sekä koulutusmahdollisuuksien vahvistaminen ovat avain esimerkiksi väestönkasvun mukanaan tuomiin haasteisiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

Ei riitä, että kehittyvien maiden lapsilla on mahdollisuus päästä kouluun. Koulutuksen sisältöjen on tuettava oppimista. Siihen Suomella on annettavaa. Koulutuksen painopisteen sisältöä olisi varaa edelleen selonteossa vahvistaa.

On tärkeää, että Suomen kehityspolitiikan kärkitavoitteisiin on nostettu myös kehittyvien maiden taloudellinen kehitys. Etenkin Afrikan maissa työelämään siirtyä vuosittain miljoonia nuoria enemmän kuin työpaikkoja on tarjolla. Kokoomus on nostanut esille erityisesti yksityisen sektorin merkitystä kestäväen kasvun luomisessa ja työpaikkojen syntymisessä.

Kuten selonteossakin todetaan, kestävä kehitys toteutuu parhaiten demokraattisissa maissa. Viimeistään viimeaikaiset tapahtumat Afganistanissa osoittavat, ettei demokratiaa ole mahdollista viedä sotilaallisin keinoin. Sen sijaan meidän tulee tukea kehittyvien maiden demokratia- ja oikeusvaltiokehitystä.

Kiertotalouden mahdollisuudet, puhtaat ratkaisut ja innovaatiot ovat keskeisiä ilmastonmuutoksen torjunnassa, siihen sopeutumisessa ja luonnonvarojen kestävässä käytössä. Tähtäkin osin Suomella ja suomalaisilla toimijoilla on paljon annettavaa.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä pitää hyvänä selonteon kirjausta siitä, että suomalaisten yritysten mahdollisuuksia osallistua kehityshankkeiden ratkaisemiseen markkinoilla edistetään ja tuetaan.

Arvoisa puhemies! Suomi on sitoutunut nostamaan kehitysrahoituksen osuuden bruttokansantulosta 0,7 prosenttiin. Olemme kuitenkin kaukana tuosta tavoitteesta, toisin kuin muut Pohjoismaat. Tavoitteeseen pääsy edellyttää pitkäjänteistä sitoutumista ja uskottavaa suunnitelmaa. Tämä hallitukselta puuttuu. Jo viime kaudella käynnistetystä työstä huolimatta Marinin hallitus ei ole onnistunut laatimaan polkua kohti tavoitetta, päinvastoin. Hallituksen ensi vuoden budjettiesityksessä kehitysrahoituksen osuus bktl:stä tippuu alle 0,5 prosentin.

Hallitus on lisäksi päättänyt leikata kehitysyhteistyöstä [Puhemies koputtaa] myös vuonna 2023. — Puhemies, jos sallitte, sanon vielä viimeisen lauseen. — Eduskunnan ulkoasiainvaliokunta on todennut yksimielisessä lausunnossaan, että hallituksen määrärahaileikkauksella voi olla negatiivisia vaikutuksia Suomen YK:n turvallisuusneuvostokampanjaan, mihin on syytä suhtautua vakavuudella.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

14.29 **Hilkka Kemppi kesk** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! YK:n johdolla toteutettava kehityspolitiikka on keskeisessä roolissa rauhan, vakauden ja turvallisuuden edistämiseksi. Puhtaan ruoan, veden ja energian saanti ovat kestäväen kehityksen perusedellytyksiä.

Keskusta pitää selontekoa toivottuna edistysaskeleena, sillä se linjaa ensimmäistä kertaa Suomen kehityspolitiikkaa ylivaalikautisesti. Tämä ehkäisee rajallisten resurssien hajoantumista ja vahvistaa vaikuttavuutta.

Kehitysyhteistyön tuloksellisuuden vahvistaminen on tärkeä prioriteetti. Evaluaatioiden mukaan valtaosa yksittäisistä ohjelmista saavuttaa niille asetetut tulokset tällä hetkellä — värikkästä keskustelusta huolimatta. Työtä tulosten parantamiseksi ja arvioinnin kehittämiseksi on kuitenkin jatkettava.

Kehityspolitiikka on osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Vastaavasti ulko-, turvallisuus- ja kauppapolitiikka ovat tärkeitä kehityspolitiikan edistämiseksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

Arvoisa puhemies! Afganistan pysäytti meidät kaikki. Afganistanissa saavutettiin kahden vuosikymmenen ajan merkittäviä edistysaskeleita yhteiskunnallisessa kehityksessä, naisten ja tyttöjen aseman parantamisessa sekä terrorismin ja ääriajattelun kitkemisessä, mutta Taleban-hallinnon paluun myötä pitkäjänteisen työn tuloksia ollaan menettämässä. Ilman kansainvälisen yhteisön vastuuta Afganistanista on uhkana muodostua terrorismin, huumekaupan ja hallitsemattoman muuttoliikkeen alusta. Afganistanin ja monen muun vastaavan esimerkin vuoksi pitkäjänteistä kehityspolitiikkaa todella tarvitaan.

Pitkittyneiden kriisien hoitaminen edellyttää rauhanrakentamisen, humanitäärisen avun ja kehitysyhteistyön yhteensovittamista. Suomi edistää YK:n turvallisuusneuvoston Naiset, rauha ja turvallisuus -päättöslauselman mukaisesti naisten osallistumista rauhanneuvotteluihin painottaen naisten ja tyttöjen oikeuksien turvaamista. Kestävää rauhaa ei voi rakentaa epätasa-arvoisuutta ylläpitäville rakenteille.

Parasta apua on pysyvä muutos. Siksi kehitysyhteistyön tulee keskittyä tukemaan kohdemaiden hallintoa ja rakenteita pysyvän muutoksen tavoittelussa. Selonteon puute on se, että se ei linjaa hallitusohjelmassa sovitusta tiekartasta kehitysyhteistyörahoituksen nostamiseksi 0,7 prosenttiin bruttokansantuotteesta. Keskusta näkee erityisen tärkeänä, että myös rahoitus kyetään kuvaamaan realistisesti, vaikka se vaatiikin riittävän monivuotisen suunnitelman.

Suomen kehitysyhteistyöllä vaikutetaan osaltaan muuttoliikkeen juurisyihin, jotta maailmassa olisi yhä vähemmän alueita, joista ihmisten on pakko lähteä liikkeelle.

Arvoisa puhemies! Keskusta korostaa kehityspolitiikassa perusasioita. Näitä ovat erityisesti ruoka- ja vesiturva, uusiutuva energia, yksityisen sektorin roolin ja rahoituksen vahvistaminen, kestävien työpaikkojen luominen sekä koulutus.

Koulutus saatiin nostettua jälleen keskustan johdolla selonteon ykkösprioriteetteihin. Laadukas ja kaikkien saavutettavissa oleva koulutus on kriittinen askel kohti tasa-arvoista työllistymistä, ja tämä arvo on laajasti parlamentaarisesti jaettu. [Sebastian Tynkkysen välihuuto] Suomelle on luontevaa olla mukana ratkaisemassa globaalia oppimisen kriisiä. Tukemalla laadukasta peruskoulutusta, opettajien koulutusta ja ammatillisen oppimisen polkuja vahvistamme myös demokratiaa ja vakaiden yhteiskuntien rakentumista.

Tyttöjen ja naisten koulutus ei riitä, myös poikien on saatava osaamista. Erityisesti ammatillisen koulutuksen merkitys on keskeinen poikien koulutustavoitteiden toteutumiseksi. Poikien ja nuorten miesten syrjäytyminen on uhka konfliktialueilla, joissa syrjäytyminen voi ajaa nuorten radikalisoitumiseen, rikollisuuteen tai jopa terrorismiin. Koulun kautta opitaan myös seksuaaliterveydestä.

Keskustan eduskuntaryhmä näkee tärkeänä, että myös metsitysosaaminen nostetaan selonteossa keskeisesti esille. Alan osaaminen on korkealla tasolla Suomessa. Aavikoituminen on keskeisimpiä asuinolosuhteita heikentäviä luonnonilmiöitä, ja siihen on puututtava tehokkaalla metsittämisellä.

Ruokaturva on nostettava uudelleen Suomen kehityspolitiikan kärkeen. Riittävä ruokaturva on ihmisoikeus. Ruokaturvan saavuttamiseksi on tehtävä vielä paljon satojen miljoonien ihmisten kärsiessä edelleen aliravitsemuksesta. Suomen tulee ottaa globaalin ruokaturvan edistäjän rooli. [Puhemies koputtaa]

Perinteinen julkinen kehitysyhteistyörahoitus ei yksin riitä. Selonteko asettaa tavoitteeksi, että suomalaisyritysten osuus kehitysyhteistyörahoitteisessa toiminnassa kasvaa. [Puhemies: Aika!] Investointien ja innovaatioiden kautta vauhditamme kestävien yksityisen sektorin työpaikkojen syntymistä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

Arvoisa puhemies! Keskusta on sitoutunut kansainväliseen pitkäjänteiseen ja johdonmukaiseen kehityspolitiikkaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

14.35 **Inka Hopsu vihr** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pakolaisia on maailmalla enemmän kuin koskaan. Yli 44 000 joutuu jättämään kotinsa päivittäin. Ilmastonmuutoksen ja luontokadon tuomat ongelmat elinoloihin kärjistyvät yhä nopeammin, jos päästövähennyksiin ja sopeutustoimiin ei pian tartuta kaikkialla. Koronapandemia on ensimmäistä kertaa sitten 1990-luvun alun johtanut inhimillisen kehityksen taantumiseen. Koulunkäynti on estynyt yli 400 miljoonalla lapsella kokonaan. Käsittelemme äärimmäisen ajankohtaista ja merkittävää selontekoa Suomen pitkäjänteisistä, ylivaalikautisista toimista näiden haasteiden ratkomiseksi.

Jag tackar den parlamentariska gruppen och dess ordförande Eva Biaudet för mycket bra samarbete. Jag lutar på att vi också under de kommande valperioderna fortsätter med de målsättningar, principer, värden och tyngdpunkter som vi nu har kommit överens om.

Toivottavasti ylivaalikautisuuden myötä vahvistuu myös toiminnan johdonmukaisuus yli hallinnonalojen kehityspoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Kestävä kehitys ja YK:n Agenda 2030 ovat keskeisiä viitekehyksiä, joita kehityspoliitikallamme toimeenpannaan. Lähtökohtana ovat aina kehittyvien maiden omistajuus ja tarpeet. Vahvistamme kumppanimaiden mahdollisuuksia vastata itse maan hyvinvoinnista ja toimeentulosta. Suomi on sitoutunut leave no one behind -periaatteeseen eli siihen, ettei kukaan tippuisi matkasta.

Köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentäminen ja kaikista heikoimmassa asemassa olevien tuki ovat meille itseisarvo. Kansalaisyhteiskunnan tärkeä rooli juurikin tässä työssä nähdään ja sitä myötä sitoudutaan järjestöjen rahoituksen kasvattamiseen. Puolustaa pitää myös paikallisen kansalaisyhteiskunnan tilaa ja toimintaedellytyksiä. Naisten oikeuksien, varsinkin seksuaaliterveyden ja -oikeuksien, vastustus on kasvanut maailmalla. Onkin erittäin tärkeää, että selonteossa sitoudutaan jatkamaan naisiin ja tyttöihin keskittyviä erityistoimia. Esiin nostetaan myös kaksinkertaisen syrjinnän taakka vammaisten naisten ja tyttöjen tilanteen kautta.

Arvoisa puhemies! Kriisit, sodat ja konfliktit haastavat kehitystä syvimmin. Kehitysyhteistyön, humanitäärisen avun ja rauhantyön niin kutsuttu kolmoisneksus on äärimmäisen ajankohtainen. Pitkittyneissä konflikteissa tarvitaan usein kaikkia kolmea työmuotoa rinnakkain toisiaan täydentämään. Afganistanin kriisi tuo hyvin näkyväksi, kuinka riskeeratuna on niin ihmisoikeuksien toteutuminen, köyhyyden poistaminen kuin demokratiakehitys. Osallistavissa rauhanprosesseissa Suomi on näyttänyt vahvasti tietä naisten ja nuorten osalta.

Erityisen iloinen olen koulutuksen noususta omaksi erilliseksi temaattiseksi painopisteeseen. Varmasti moni teistäkin on maailmalla vieraillessaan kuullut toiveet ja kiinnostuksen Suomen koulutusosaamista kohtaan. Tällä sektorilla meillä on todella annettavaa, oli kyse sitten opettajankoulutuksesta, varhaiskasvatuksesta, äidinkielisestä tai erityisopetuksesta tai vaikka yritysvetoisesta digiosaamisesta. Painopisteen sisältö vaatii kuitenkin jatkotyöstöä ja -pohdintaa esimerkiksi siitä, kuinka se näkyy humanitäärisessä avussa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

Arvoisa puhemies! Merkittävin puute selonteossa on se, ettei se vielä linjaa hallitusohjelmassa sovitusta tiekartasta, kehitysyhteistyön rahoituksen nostamisesta 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta, vaan ainoastaan vuoden 2030 tavoitteesta. Vastuullinen hallitus ottaa myös itse askelia kohti tavoitetta etenkin aikana, jolloin globaali pandemia luo kehitykselle entistä suurempia haasteita ja takapakkia.

Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutos ja luontokato ovat suurimpia ihmiskunnan tulevaisuuteen vaikuttavia kehityskulkuja. Nämä haasteet nähdään nyt aiempaa vahvemmin ja myös kehittyvät maat esitetään osana ratkaisua. Vastausten kehityshaasteisiin on oltava ilmastokestäviä, luonnon monimuotoisuutta ylläpitäviä ja ennallistavia ja vähäpäästöisiä. Suuri potentiaali ratkaisujen edistäjänä on myös yksityisellä sektorilla ja investointimuotoisella rahoituksella. Reilun työn ja verotuksen kehittäminen kulkevat tämän rinnalla. Jatkoissa tulee entistä tarkemmin tarkastella myös kehitys- ja kauppapolitiikan välistä johdonmukaisuutta.

Arvoisa puhemies! Kehityspolitiikassa kansainvälisen oikeuden sekä perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen on ollut jo pitkään työn lähtökohtia. Selonteko painottaa [Puhemies koputtaa] vastuutamme myös pakolaiskriiseissä, niiden ehkäisyssä ja niissä auttamisessa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

14.40 **Mai Kivelä vas** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mikä yhdistää meitä suomalaisia ja kehittyvien maiden kansalaisia? Helpompaa olisi kysyä: mikä ei yhdistä? Ilmastokriisi, pandemiat, maailmankauppa ja muuttoliike sitovat meidät tiiviimmin yhteen kuin koskaan aikaisemmin. Ihmisoikeuksien lisäksi jaamme planeetan, jonka ekologisesta kestävydestä olemme kaikki riippuvaisia. On sekä meidän vastuumme että etumme pyrkiä yhdessä kohti tulevaa, jossa kaikilla, ei vain harvoilla, on mahdollisuus elää ja voida hyvin.

Tämä kehityspoliittinen selonteko on ylivaalikautisuudessaan historiallinen. Kehityspolitiikkaa on tehtävä pitkäjänteisesti linjojen ja rahoituksen poukkoilematta. Selonteossa on paljon, mitä kiittää. Suomen kehityspolitiikka hahmotetaan turvallisuuden, humanitäärisen avun ja kehitysyhteistyön yhdistävän lähestymistavan kautta. Vasemmistoliitolle on tärkeää, että kansalaisyhteiskunnan keskeinen rooli tunnustetaan vahvasti. Myös oikeudenmukaisen verotuksen merkitys korostuu. Koulutus on nostettu ensimmäistä kertaa omaksi kokonaisuudekseen. Koronapandemia on lisännyt oppimisen eriarvoisuutta, kun satojen miljoonien lasten koulunkäynti on vaarantunut koronan takia. Nyt onkin erityisen tärkeää tukea haavoittuvassa asemassa olevia lapsia ja nuoria, ja Suomella on paljon annettavaa koulutuksen saralla. Koulutukseen panostaminen parantaa myös tyttöjen ja naisten asemaa. Sukupuolten tasa-arvon ja seksuaalioikeuksien edistäminen on entistä tärkeämpää ajassa, jossa niitä vastaan hyökätään.

Suomi pyrkii käyttämään kehitysyhteistyöhön 0,7 prosenttia bkt:staan. Tästä selonteosta jäi kuitenkin uupumaan hallitusohjelmassakin linjattu tiekartta siitä, miten Suomi konkreettisesti saavuttaa tämän tavoitteen vuoteen 2030 mennessä. Tämä tiekartta tulee laatia mahdollisimman pian. Tärkeää on myös, että Suomi painottaa yhteistyötä vaikeimmassa asemassa olevien maiden kanssa.

Ilmastokriisi on yksi polttavimmista kehitysongelmista. Tulvat, kuivuus ja maastopalot pakottavat monet jättämään kotinsa ja elinkeinonsa. Toimeentulo vaikeutuu, ja oma turval-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

linen kotiseutu saattaa vaihtua levottomaan tai jopa vaaralliseen. Rikkaat teollisuusmaat ovat tuottaneet valtaosan kasvihuonekaasupäästöistä, mutta kuitenkin rajuimmat seuraukset joutuvat kantamaan globaalin etelän asukkaat. Ilmasto-oikeudenmukaisuutta tarvitaan. Iloitsen budjettiriihen päätöksestä kehittää Suomen kansainvälistä ilmastorahoitusta. Suomi laatii siitä suunnitelman nyt tämän vuoden loppuun mennessä. Ajattelen, että selonteon ja budjettiriihen kirjaukset täydentävät nyt toisiaan.

Ilmastotyön lisäksi luontokadon pysäyttäminen on ratkaisevaa kehitystavoitteiden saavuttamisessa. Suomi voi kotimaassa tehtävän työn lisäksi tukea kehittyvien maiden biodiversiteetin suojelua. Luonnon monimuotoisuuden ylläpito onkin nyt onneksi yksi Suomen kehityspolitiikan päätavoitteista.

Arvoisa puhemies! Kehitysrahoitusta suunnataan koko ajan enemmän yksityiselle sektorille. Tämä ei ole ongelmatonta. Globaalin etelän kansalaisyhteiskuntien ja julkisen sektorin vahvistaminen on tärkeää, eikä rahoituksen pääpainoa pidä siirtää yritysten vastuulle. Yksityissektorin kehitysyhteistyö kaipaa parempaa valvontaa, läpinäkyvyyttä ja vaikutusten arviointia. Selonteon rinnalle yksityiselle sektorille tulee määritellä selkeät kehitystavoitteet sekä eri toimijoille roolit ja vastuut. On varmistettava, että rahoitusta yksityisen sektorin kautta kohdennetaan myös vähiten kehittyneisiin maihin.

Vastuullista kehityspolitiikkaakin tärkeämpää on, että olemme johdonmukaisia kaikessa politiikassamme — ettemme yhdellä kädellä rahoita ja toisella rohmua globaalin etelän kehityksen edellytyksiä. Me vasemmistoliitossa näemme, että maailmankaupan ehdot kaipaavat uudistamista, koronarokotepatentit on avattava, veroparatiisit on kitkettävä, fossiililla vaurastuneiden maiden on kannettava täysi vastuunsa ilmastotoimista ja turvaa hakeville on tarjottava apua yli valtioiden rajojen. Näin me rakennamme maailmaa, joka on reilu kaikille, ei vain harvoille.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Biaudet, olkaa hyvä.

14.45 **Eva Biaudet r** (ryhmäpuheenvuoro): Ärade talman! Utvecklingspolitiken är en oskiljaktig del av Finlands utrikes- och säkerhetspolitik, och det är starka skrivningar som finns i den utvecklingspolitiska redogörelsen för de kommande valperioderna. Det är en viktig redogörelse. Finlands utvecklingspolitik bygger på internationella överenskommelser, men i högsta grad också på en finländsk värdegrund.

Utrikespolitiken utgår från de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstaten, inklusive likabehandling, jämställdhet, yttrandefrihet och ett fritt civilt samhälle.

Arvoisa puhemies! Koronaviruksen seuraukset monille vaikeassa asemassa oleville maille ovat olleet kohtalokkaita, ja rokotteen saatavuudessa on kyse tänään myös oikeudenmukaisuudesta. Naisten ja tyttöjen oikeudet ovat jo pitkään olleet ja ovat edelleen Suomen kehitysyhteistyön keskiössä. Toimimme sen puolesta, että naiset ja tytöt, mukaan lukien vammaiset henkilöt, voisivat itse päättää omasta kehostaan ja elää joutumatta väkivallan, hyväksikäytön ja häirinnän uhreiksi. Tuemme tyttöjen ja naisten koulutusta ja sitä, että heillä olisi ihmisarvoiset työpaikat. Kaikki tämä on erityisen tärkeää pitää mielessä nyt, vaikka tuntuukin siltä kuin kaikki Afganistanissa tehty kehityssponsorointi olisivat olleet melkein turhia. Afganistanissa kuitenkin noin 30 prosenttia opettajista on nykyään naisia. Kansalaisyhteiskunnan merkitys maan kriisinsietokyvyille on suuri. Kansalaisjärjestöjen ruohonjuuritason työ on siksi korvaamatonta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

Ärade talman! Även om det ser ut som talibanregimen försöker dölja sitt uppsåt, så vet vi att de värderingar som ligger i grunden för talibanregimen kraftigt kränker flickors och kvinnors rättigheter. Omvärlden och Finland kan inte nu efter det snabba maktövertagandet lägga sig till ro. Det är nu de centrala värderingarna i vår utvecklingspolitik ska synas i praktiken.

Vi ska ställa upp för alla dem som vill ha ett Afghanistan som respekterar mänskliga rättigheter, och vi bör i detta krisläge — precis som regeringen har bestämt — höja flyktingkvoten. Vi behöver skapa en humanitär korridor som gör det möjligt för dödshotade afghaner att fly och vi måste fortsätta kräva att flickors och kvinnors alla rättigheter respekteras.

Liknande svåra utmaningar finns naturligtvis på många håll i världen, inte minst i Jemen och i Etiopien. Vi bör därför även hålla fast vid att 85 procent av bistandsmedlen direkt främjar jämställdhet.

Arvoisa puhemies! Tämän selonteon tarkoituksena on vahvistaa Suomen kehityspolitiikan ja kehitysyhteistyön pitkäjänteisyyttä, ja olen erittäin iloinen siitä, miten täällä tänään eduskuntaryhmät ovat tähän näin laajasti sitoutuneet. Se on hyvä asia. Mutta tässä kohtaa, kuten itse asiassa monet edellisistäkin puhujista, haluan esittää kysymyksen, jota emme voi sivuuttaa: miten on kehitysyhteistyömäärärahojen laita? Selonteon tavoitteena on, että saavutamme 0,7 prosentin tason bruttokansantulosta vuonna 2030, ja se on tärkeä päivämäärä.

Ruotsalainen eduskuntaryhmä ja RKP ovat pitkään peräänkuuluttaneet määrätietoisia toimenpiteitä, jotta tämä tavoite saavutetaan, mutta läpimurron saavuttaminen näyttää olevan vaikeaa. Me katsomme, että tarvitaan selkeä tiekartta, jolla kehitysyhteistyömäärärahat korotetaan 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta. Kehityspolitiikkaa käsitelleessä parlamentaarisessa ryhmässä selkeät välitavoitteet sisältävällä tiekartalla oli laajaa tukea yli puoluerajojen. Välitavoitteet olivat 0,55 vuonna 2023 ja 0,63 vuonna 2027. Ryhmän puheenjohtajana haluan kiittää ryhmää ja tiekartan laatimiseen osallistuneita virkamiehiä. Valitettavasti reaaliolitoikka tuli meidän eteemme.

Budjettineuvotteluissa päätettiin selkeistä päivämääristä hallituksen työllistämispaketin suhteen, ja myös ilmastotoimenpiteistä on selkeä aikataulu. Aivan samalla tavalla meidän täytyy päättää virstanpylväistä myös kehitysyhteistyön osalta. Suomi ei kuulu enää tältä osin [Puhemies koputtaa] pohjoismaiseen viiteryhmään. Ruotsin kehitysrahoitus on 1,14 prosenttia, Norjan 1,11 prosenttia ja Tanskan 0,73 prosenttia. [Puhemies: Aika!] Olemme tippuneet pohjoismaisesta viiteryhmästämmme. — Viimeinen lause, arvoisa puhemies.

Det finns redan ett stort kunnande i det finländska bistandsarbetet. Väsentligt är att vi fokuserar särskilt på kvinnorna och de ungas samt de fattigaste befolkningsgruppernas ställning, och det är absolut viktigt att hålla fast vid att minst 0,2 procent av biståndet med det snaraste går till de absolut mest sköra och utsatta länderna.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laukkanen, olkaa hyvä.

14.51 **Antero Laukkanen kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomi rakentaa kestäväää ja vaikuttavaa kehitysyhteistyötä. Suomalaisen tuki kehitysyhteistyölle on vahva. Pandemiasta huolimatta 78 prosenttia suomalaisista arvioi viime vuonna, että kehitysyhteistyö on erittäin tai melko tärkeää. Tämä kertoo arvoperustastamme. Suomalai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

silla on sydäntä, ja näemme roolimme globaalin vastuun kantajina. Tästä me kristillisdemokraattisessa eduskuntaryhmässä olemme hyvillämme. Pandemian jäljiltä nälkä on maailmassa lisääntynyt, ja monet ovat pudonneet pois koulusta ja joutuneet hyväksikäytetyiksi. Apua tarvitaan.

Tätä selontekoa on valmistellut parlamentaarinen työryhmä, ja moni taho odotti työryhmältä tiekarttaa kehitysyhteistyörahoituksen nostamiseksi vihdoin 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta. Työryhmä löysikin tiekartasta yksimielisyyden yhtä puoluetta lukuun ottamatta. Kuitenkin viime metreillä kävi niin, että valtioneuvosto itse vesitti työn, käytännössä deletoimalla tiekartan tavoitteen rahoitustasosta. Tällainen menettely halventaa parlamentaaristen työryhmien merkitystä. Tosin tämä ei ollut ensimmäinen kerta, kun hallitus vetäytyy parlamentaarisen työryhmän löytämästä yhteisymmärryksestä. Joko meillä on hallituksessa eri puolueet kuin täällä eduskunnassa tai sitten tässä ihan tietoisesti ajetaan kaksilla rattailta ja väheksytään parlamentaaristen ryhmien työskentelyä. Tähän me toivomme muutosta. Samalla kiitämme puolueesta riippumatta kaikkia edustajia, joiden kanssa olemme saaneet tehdä hyvää yhteistyötä tämänkin selonteon valmistelussa.

Puhemies! Tästä kriitistä huolimatta selonteko on muulta osin varsin hyvä. Suomella on vahvat painopisteet kehityspolitiikassa, ja selonteossa painotetaan aivan oikein kehityspolitiikan pitkäjänteisyyden merkitystä. Hauraiden yhteisöjen kehitys on hidasta, ja juuri siksi tarvitaan sitoutumista, ennakoitavuutta ja luotettavuutta.

Suomen kehityspolitiikassa on viime vuosina lisätty sijoitustoimintaa, niin sanottua valkokauluskehitysyhteistyötä. Yksityisellä sektorilla ja bisneksellä on paikkansa, mutta se ei voi korvata muita kehitysyhteistyön muotoja. Vuoden 2015 dramaattisten kehitysyhteistyöleikkausten jälkeen kokonaisrahoitusta on nyt nostettu, mutta kansalaisjärjestöjen rahoitus ei ole noussut samassa suhteessa. Tähän kiinnitti huomiota kesällä myös OECD Suomen kansalaisyhteiskunnan tilaa koskevassa katsauksessaan.

Monilla kristillisillä ja muillakin kansalaisjärjestöillä on vuosikymmenten kokemus kehitysyhteistyöstä ja siksi erityistä osaamista ja pitkäaikaisia kumppanuuksia kehittyvissä maissa. Tätä pääomaa Suomen kannattaa hyödyntää. Järjestöillä on paikallisten kumppaniensa kautta yhteisöjen luottamus ja pääsy ruohonjuuritasolle. Järjestöt tuleekin nähdä Suomen kehitysyhteistyön strategisina instrumentteina, joiden kautta voimme tehokkaasti ja luotettavasti kanavoida tukea. Eduskuntaryhmämme iloitsee, että kirjaukselle järjestörahoituksen kasvattamisesta löytyi työryhmässä vahva tuki, ja luotamme, että myös hallitus on tähän rahoituspäätökseen sitoutunut.

Toisaalta meidän on jatkuvasti arvioitava tapaamme tehdä kehitysyhteistyötä ja varmistettava sen tarkoituksenmukaisuus. Tästä Afganistan meitä kipeästi muistuttaa. Demokratia on hankala vientituote, jos kansalaisyhteiskunta on heikko. Sitäkin taustaa vasten kansalaisjärjestöjen ruohonjuuritason työ on keskeistä.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Kehitysyhteistyön tulevaisuudesta on täällä kuultu myös eriävää kantaa. Emme voita mitään asettamalla suomalaiset vähäosaiset ja maailman köyhät vastakkain. Meidän on tehtävä työtä molempien elämänlaadun parantamiseksi erilaisin keinoin. Niin kauan kuin katsomme vain omaa elämäämme, löydämme aina jotain, mitä puuttuu ja mitä tarvitsemme lisää, ennen kuin voimme auttaa muita. Joskus on hyvä kääntää katse muualle ja avata silmät. Me suomalaiset elämme yhdessä maailman siunatuimmista yhteiskunnista, ja meillä on moraalinen vastuu jakaa omastamme, [Puhemies koputtaa] olkoonkin, että osamme on pieni ja työtä riittää myös kotimaassa. Kehitysyhteistyö ei ole vain hyväsydämistä armeliaisuutta, [Puhemies: Aika!] se on osa Suomen ulko- ja tur-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

vallisuuspolitiikkaa, ja olen ylpeä, että Suomi jopa perustuslain tasolla linjaa olevansa maa, joka osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön rauhan ja ihmisoikeuksien turvaamiseksi sekä yhteiskunnan kehittämiseksi. — Kiitos, herra puhemies, ja kiitos ministeri Skinnarille erityisen hyvästä asenteesta kehitysyhteistyötä kohtaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

14.57 **Harry Harkimo liik** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Suomi on kehityspolitiikan kehitysmaa, ainakin jos verrataan muihin Pohjoismaihin. Ruotsissa apu on viisinkertainen, Norjassa nelinkertainen ja Tanskassa kaksinkertainen verrattuna Suomeen. Ainakaan emme voi toimia niin, että olisimme vähentämässä sekä kehitysapua että humanitääristä maahanmuuttoa. Ihmisten auttamista ei voi leikata molemmista päistä.

Meidän pitää pystyä enemmän auttamaan ihmisiä heidän omissa kotimaissaan. On kaikkien kannalta aina kestävämpää, jos ihmiset pystyvät asumaan ja elämään omassa kieli- ja kulttuuriympäristössään.

Ilmastonmuutoksen torjunnan kannalta kehitysmaiden ongelma on iso. Niillä ei ole varaa rakentaa tulevaisuutta muun kuin fossiilisten polttoaineiden varaan. Energian eli lämmön, viilennyksen ja sähkön tarve kasvaa, kun teollisuuspalvelut ja asuminen kehittyvät. Ei sinne ensimmäisenä ydin- tai tuulivoimaa olla rakentamassa, jos perusasiat pitää saada nopeasti kuntoon, eli öljyä, maakaasua ja kivihiiltä kuluu vielä pitkään. Kehitysmaat pitää saada ilmastonmuutoksen torjuntaan mukaan. Se on kustannustehokkainta ilmastotyötä. Tätä pystytään edistämään esimerkiksi perustamalla kansainvälisiä ilmastorahastoja.

Kaiken avun perusta on se, että se menee mahdollisimman hyvin perille. Siksi luotettavat kumppanijärjestöt ilman välikäsiä ovat äärimmäisen arvokkaita, ettei apu valu korruptioon. Tehtaässä kehitysyhteistyötä on erityisen tärkeää ymmärtää toimintaympäristö. Rahat eivät saa valua korruptoituneiden ja kansaa sortavien hallitsijoiden tileille. Kehitysyhteistyövaroja tulee käyttää modernin kehityksen edistämiseen eikä huonojen hallintojen pönkittämiseen.

Digitaalisuudessa on mahdollista ottaa loikka perinteisen tekniikan yli. Tuskin esimerkiksi laajaan Afrikkaan kannattaa alkaa vetää kalliita maakaapeleita, jos verkkoyhteydet saadaan toimimaan linkkiasemien avulla. Niin ilmastonmuutoksen torjunnassa kuin digitaalisuudessa on Suomella paljon annettavaa.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Yhteinen huolestamme on erityisesti tyttöjen ja naisten asema kehitysmaissa, kuten nyt Afganistanin tilanteessa olemme valitettavasti jälleen kerän näkemässä. Kaiken maailman rahaa arvokkaampaa on kuitenkin se koulutus ja sivistys, jota Suomi on sinne parin vuosikymmenen aikana pystynyt antamaan. Se apu ei mene koskaan hukkaan. Lukutaidon ja nykytekniikan avulla nuorille afgaanityöille välittyy maailmasta erilainen kuva kuin heidän äideilleen, ja muutos lähtee tiedosta.

Talebanit yrittävät nyt järjestää yhteiskuntaa Afganistanissa ja suunnittelevat vaaleja. Niiden järjestämistä hankaloittaa merkittävästi myös se, että suurin osa kansasta on lukutaidotonta. Koulutus ja sivistys ovat tasa-arvoisen demokraattisen yhteiskunnan perusta. Me suomalaiset olemme ympäri maailmaa kuuluisia siitä. Keskitytään tässäkin asiassa siihen, mitä osataan.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Meidän on saatava kehityspolitiikkaamme kestävämpi jänne yli vaihtuvien hallitusten. Me länsimaiset ihmiset olemme kuitenkin kovin itsekäitä ja tuijotamme helposti vain omaan napaamme, kuten nyt on nähty koronarokotteiden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

kanssa. Kehityspolitiikkamme tulee luoda mahdollisuuksia paikallisesti ja ehkäistä siirtolaisuutta. Vauraimmat maat voivat näin auttaa köyhiä maita nousemaan omille jaloilleen. Suomessa tavoitteena tulee olla koulutuksen ja mahdollisuuksien lisääminen kaikkein köyhimmissä maissa. Kehityspolitiikkaan suunnattujen varojen määrän tulee seurata Suomen taloudellista kehitystä. Suomen pitää omilla vahvuuksillaan olla auttamassa heikoimpia. Silloin on myöhäistä, kun 10 000 ihmistä tulee kerralla yli rajan vettä ja ruokaa hakemaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja ministeri Skinnari, 2 minuuttia, ennen kuin mennään debattiin.

15.02 Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari: Arvoisa puhemies! Kiitos ryhmäpuheenvuoroista, jotka laajasti tukevat selonteon painopisteitä ja arvopohjaa — kiitos siitä luottamuksesta. Itse näen, että meille Suomelle kuitenkin on erittäin tärkeää käydä keskustelua siitä, miksi teemme kehityspolitiikkaa, miksi se on tärkeää, miksi kehityspolitiikka on osa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa.

Suomi on pieni maa, emmekä ole historiamme aikana saavuttaneet mitään hyvää eristäytymällä. Kehitysyhteistyö on tässä keskeinen työkalu ja muodostaa sen työkalupakin, koska ei kukaan eikä mikään maa voi mennä mihinkään pöytään ilman kehityspolitiikan elementtejä, kuten täällä on todettu. Ilmastoasiat, tasa-arvokysymykset, koulutus ja niin edelleen ovat kaikki asioita, joita koko maailma nyt tarvitsee ja joissa Suomella on paljon osaamista. Kuten tässä todettiin, neljä viidesosaa suomalaisista on pitänyt ja pitää kehitysyhteistyötä tärkeänä. Se on samalla alusta uusille kokeiluille ja innovaatioille — kaiken kaikkiaan tapa tehdä yhteistyötä.

Arvoisa puhemies! Suomi sai kehitysapua 1960-luvulla. Nyt me puhumme kehitysyhteistyöstä, ja alleviivaan sitä sanaa ”yhteistyö”, joka tarkoittaa kumppanuuksia. Se tarkoittaa kumppanuuksia ja samalla mahdollisuuksia viennille, kaupalle ja kansainvälistymiselle, ja myös tässä olemme pohjoismaisia verrokkimaitamme jäljessä. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat osallistua debattiin, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta. Pidetään V-painiketta muutama minuutti päällä ja sitten suljetaan. — Aloitetaan keskustelu. Edustaja Niikko, olkaa hyvä.

15.05 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kehityspoliittinen selontekohan tulee valiokuntaan keskusteltavaksi, ja siellä on syytä hyvin tarkasti pohdita eri näkökulmia siitä, millä tavalla tätä ylivaalikautista kehityspolitiikkaa yhdessä tehdään. Ehkä tässä nyt tietysti huolta nostaa se asia, että joskus tulee tämä vastakkainasettelu niin kovaksi, ettei tahdota nähdä niitä asioita, mitä pitäisi kehittää. — Niin kuin, ministeri, varmasti ymmärrätte, esimerkiksi tämä Afganistan osoitti sen, että 20 vuotta siellä toimittiin, mutta osa siitä panoksesta meni... [Puhujan mikrofonit sulkeutuu]

Arvoisa puhemies! Esimerkiksi tänään valiokunnassa keskusteltiin siitä puolustusministerien 2.9. pidetystä epävirallisesta kokouksesta, jossa keskustelussa todettiin, että länsi on aliarvioinut korruption merkityksen Afganistanissa. Suomikin on antanut sinne 20 vuoden aikana 385 miljoonaa euroa kehitysapua ja humanitaarista apua, ja me tiedettiin jo vuosia sitten, että osa niistä rahoista ei päädy sinne, minne me haluamme. Tämä on se villakoiran

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

ydin, että me kehitettäisiin tätä kehitysyhteistyötä siten, että sitä rahaa ei laiteta sellaisille tahoille, jotka eivät käytä sitä meidän arvojemme mukaiseen toimintaan, saati sitten siihen, mihin se on tarkoitettu. Tämä kehittäminen on tärkeää, koska vain siten kehitysyhteistyö saa kaikilta tahoilta sen luottamuksen, että rahaa [Puhemies koputtaa] ei haaskata minne sattuu.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen, Kimmo, olkaa hyvä.

15.06 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli arvokasta kuulla eduskuntaryhmien puheenvuorot tästä ylivaalikautisesta kehityspoliittisesta selonteosta. Tässä oli käytännössä yksimielisyys siitä, että me tarvitsemme tällaista ylivaalikautista toimintaohjelmaa, jotta tämä tempoilevuus kehityspoliitikassa ei olisi hallitseva, koska tämä on pitkäjänteistä toimintaa. Se oli minusta arvokasta havaita.

Kehityspoliitikasta ei kuitenkaan sisällöllisesti voi puhua, ellemme puhu myöskin määrstä. Suomi sitoutui jo vuonna 1970 YK:n yleiskokouksessa tähän 0,7 prosentin tavoitteeseen kansainväliselle kehitysyhteistyölle. Muut Pohjoismaat sen saavuttivat jo 1970-luvulla. Suomi saavutti sen 1990 yhtenä vuonna johtuen siitä, että lama iski, jolloin bkt laski ja silloin budjetoidut rahat riittivät ylitse tuon 0,7:n. Nyt on asetettu hienosti tavoite: 0,7, 2030.

Tähän liittyen haluaisin nyt kysyä, miksi [Puhemies koputtaa] tästä ohjelmasta kuitenkin puuttuu se aikataulu. [Puhemies: Kiitoksia!] Olisi hyvä saada tällainen päivitetty aikataulu.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Aika. — Edustaja Virolainen, olkaa hyvä.

15.07 Anne-Mari Virolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuten suomalaiset yleensä, myös tässä salissa annetaan vahvaa tukea kehitysyhteistyölle, ja silloin kun viimeksi täällä käytiin läpi sitä kehityspoliittikan tuloraporttia, täällä peräänkuulutettiin sitä ennakoitavuutta, pitkäjänteisyyttä, ja nyt se on tässä. [Sebastian Tynkkynen: Ei ole!] Siitä kuuluu suuri kiitos hallitukselle.

Kaivoin myös vanhoja muistiinpanojani niiltä ajoilta, ja voin nyt sanoa olevani hyvin, hyvin pettynyt yhden asian suhteen: tämän rahoituksen tiekartan suhteen. Kaikki te viisi puoluetta, jotka nyt olette hallituksessa, käytitte tässä salissa erittäin kovaa kieltä silloin. Olen ehkä sen verran tämän asian puolesta, että ajattelin, että nyt se vihdoinkin toteutuu, me saamme sen aidon, vaikuttavan tiekartan, varsinkin kun Suomi hakee YK:n turvallisuusneuvoston jäsenyyttä. Mutta se puuttuu edelleen, ja kysyn, ministeri Skinnari: milloin nämä puheet muuttuvat teiksi?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

15.08 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minulle tuli todella paha mieli edustaja Tynkkynen ryhmäpuheenvuorosta. Te haluatte kansalaisia kiihottaa kehitysyhteistyötä vastaan, että sitä ei annettaisi. [Sebastian Tynkkynen pyytää vastauspuheenvuoroa] Haluatte ikään kuin antaa ymmärtää, että nyt kun Afganistanissa talibanit ovat tulleet valtaan, siellä tytöt polttavat todistuksensa. Vaikka he joutuisivat poltta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

maan todistuksensa, he eivät polta lukutaitoaan mihinkään. Minusta on arvokasta se, että me viemme maailman köyhiin maihin edistystä, viemme tytöille ja äideille osaamista, sillä maailma muuttuu sen kautta. [Sebastian Tynkkysen välihuuto] Minusta on arvokasta, että sellaisessa maassa kuin Keniassa, jossa naispoliitikko joutuu pukeutumaan kaksiin sukka-housuihin antaakseen edes hetken aikaa huudoille, että joku pääsisi puuttumaan raiskauksiin, edistetään naisten ja homoseksuaalien [Puhemies: Kiitoksia! Aika!] oikeuksia. Haluatteko te, että Suomi [Puhemies: Aika!] nostaa kätensä pystyyn tällaisille asioille?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Hassi, olkaa hyvä.

15.09 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kehitysyhteistyökustelussa on paljon epäjohtonmukaisuuksia, joista osaa nyt ainakin yhdessä ryhmäpuheenvuorossakin kuulumme.

Mutta nostan esille sen varsin usein esille tuodun ajatuksen, että maailman ainoa iso ongelma on väestönkasvu: esimerkiksi ilmastonmuutoksesta ei pitäisi välittää, kun pitäisi välittää vain väestönkasvusta. Samat tahot usein vastustavat kehitysyhteistyötä. Ne asiat, joita Suomi kehitysyhteistyössä tekee, kuten seksuaali- ja lisääntymisterveystyö, sukupuoli- ja ehkäisyvalistus, ehkäisyvälineiden saatavuuden parantaminen, naisten kouluttaminen — ne ovat juuri tapoja vähentää syntyvyyttä. Tällä hetkellä maailman väestöstä jo yli puolet elää maissa, joissa syntyvyys on alle 2:n naista kohti, [Puhemies koputtaa] ja maailman väestömäärä kasvaa enää [Puhemies: Aika!] ikääntymisen vuoksi. Ongelma-alueena on Saharan eteläpuolinen Afrikka, [Puhemies: Kiitoksia!] ja siihen voimme kehitysyhteistyöllä vaikuttaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Saramo, olkaa hyvä.

15.11 **Jussi Saramo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on pidetty pääosin aivan erinomaisia puheenvuoroja, kiitos siitä. Itselläni on valtava määrä muistiinpanoja. Tässä ei ehdi nostaa kuin kaksi nyt vähän kriittistä huomiota esiin.

Ensinnäkin johdonmukaisuus: Me Euroopassa, samaan aikaan kun ollaan annettu kehitysapua, ollaan kuitenkin viety kalat Länsi-Afrikan kalastajilta, ollaan käytetty hyväksi lapsityövoimaa, viety malmit, kaakaot köyhistä maista. Meidän maataloustukiverojärjestelmät ovat toimineet niin, että köyhät pysyvät köyhinä. Meidän ilmastopolitiikka on ollut pitkään hyvin itsekästä. Olemme vaurastuneet samaan aikaan, kun aivan toiset ovat joutuneet kärsimään kuivuudesta ja tulvista ja niin edelleen. Toki nyt nähdään, että ne koskevat entistä enemmän myös meitä. Eli meidän pitää olla johdonmukaisia kaikessa politiikassa, ei vain kehitysyhteistyössä. Ja tähän liittyvät sitten toki myös tavoitteet. [Puhemies koputtaa] On hyvä, että laajasti tehdään [Puhemies: Kiitoksia!] yhteistyötä, mutta yritystukijärjestelmäksi kehitysyhteistyötä ei saa kääntää. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ledamot Adlercreutz.

15.12 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Mitä kehitysyhteistyö käytännössä on? Ei se ole sitä, että kaadetaan vastikkeetta rahaa keskitason johtajien taskuun. Suomalainen kehitysyhteistyö on johdonmukaista, se on pitkäjänteistä, se on vastuullista. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Yksi esimerkki: Pohjois-Nepalissa on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

pieni kylä, jonka miehet lähtivät rajan yli Intiaan, olivat siellä ison osan vuodesta töissä. Naiset jäivät silloin ylläpitämään kylää. He tienasivat elantonsa sillä, että kiipesivät puoli kilometriä alas joenuomaan, kaivoivat kiviä sieltä joenuomasta, kantoivat ne ylös valtatielle, myivät kiviä rakennusaineksi. Kohtalaisen hankala elinkeino. Suomalaisen kehitysyhteistyön seurauksena kylään saatiin kaivo, saatiin vesi johdettua kylään, opetettiin heidät kasvattamaan maansa, opetettiin heille taloutta. He pystyttivät yrityksen, lähtivät viljelemään ruokaa, jolla saivat huomattavasti paremman hinnan. Heidän itsenäisyytensä [Puhemies koputtaa] nousi, tulotaso nousi, koulutustaso nousi, [Puhemies: Aika!] koko kylä tuli siitä vahvemmaksi. Tällaista on kehitysyhteistyö... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Östman.

15.13 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä selonteossa painotetaan, että osana kehityspolitiikkaa ja kehitysyhteistyötä Suomi edistää yhteiskuntien demokraattista kehitystä sekä oikeusvaltiokehitystä. Olen kehitysyhteistyön vankka kannattaja, kun näin toimitaan. Siksi rohkenen myös esittää erään kriittisen huomion. Elokuun puolessavälissä ICHR eli The Independent Commission for Human Rights piti konferenssin Gazassa. Konferenssiin osallistui kolme terroristijärjestöjen edustajaa, Hamaksen, Islamic Jihadin ja PFLP:n johtohahmoja. Saamani tiedon mukaan Suomen edustusto Ramallahissa kertoi samalla viikolla aloittaneensa yhteistyön ICHR:n kanssa ja rahoittavansa yli 550 000 eurolla ICHR:n organisaatiota. Perustuslain mukaan Suomi osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön rauhan [Puhemies koputtaa] ja ihmisoikeuksien [Puhemies: Aika!] turvaamiseksi. Kysyn ministeriltä: miten tämä yhteistyö edistää rauhaa ja ihmisoikeuksia?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Salonen, olkaa hyvä.

15.14 **Kristiina Salonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Elämme pikamaailmassa, jossa politiikalta myös odotetaan pikaratkaisuja, ja kehityspolitiikkaan pikakelaus ei sovi, vaan kehityspolitiikka nimenomaisesti on pitkäjänteistä työskentelyä. On myöskin vaikeaa operoida jossakin asiassa, joka ei suoranaisesti ole meidän vallassamme. Myös tämä tekee kehityspolitiikasta vaikeaa. Meidän on hyväksyttävä kohdemaiden oma tahti, oma halu ratkaista asioita, vaikka sitten rahoituksen kautta me myös haluamme pitää kontrollia ja meillä on tarve kontrolloida sitä, mihin tämä rahoitus menee.

On myöskin ymmärrettävää, että muutos ei synny hetkessä. Vaikka ihmiset ovat avun tarpeessa, se tuottaa toki heille riippuvaisuuttakin. Kehityspolitiikka voi tuottaa riippuvaisuutta ja kiitollisuutta, mutta myöskin voi saada aikaan tunteen epäoikeudenmukaisuudesta ja ikään kuin vastustustakin kehityspolitiikalle. [Puhemies koputtaa] Operoimme siis hyvin hankalassa ja vaikeassa maailmassa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Tavio, olkaa hyvä.

15.16 **Ville Tavio ps** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Edustaja Saloselle voi sanoa, että kehitysapu on ollut epäonnistuminen nimenomaan pitkässä juoksussa. Suomen viimeisen 30 vuoden aikana antama kehitysapu vastaa noin puolta valtionvelasta. Samalla siirtolaisia on tullut enemmän kuin koskaan historiassa ja maapallon väestönkasvu on rä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

jähtänyt. Ja nyt muiden puolueiden mukaan kehitysavulla ratkaistaan siirtolaisuus ja väestönkasvu, siis päinvastoin kuin on tapahtunut juuri viimeisen 30 vuoden aikana.

Teillä on varsin harhainen käsitys siitä, kuinka tehokasta kehitysapu on, koska tulokset ovat jotain aivan muuta. Varmasti on paljon onnistumisia siellä täällä — totta kai. Olisihan se aika outoa, jos miljardien lahjoituksilla ei saataisi mitään hyviä yksittäistapauksia aikaiseksi sinne sun tänne, mutta mikä on iso kokonaiskuva? Eivät siirtolaisuus ja väestönkasvu tule ratkaistuiksi, [Puhemies: Kiitoksia! — Puhemies koputtaa] vaan menevät jopa huonompaan suuntaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kauma, olkaa hyvä.

15.17 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Virolainen toi esiin tuon tärkeyden, että kehitysmäärärahat pidetään hyvällä tasolla, jotta ei vaaranneta tätä meidän hakemustamme tuonne YK:n turvallisuusneuvostoon — viime kerrallahan meillä oli vähän huonoa tuuria tässä asiassa.

Mutta, arvoisa puhemies, uskoisin, että suomalaiset arvostavat sitä, että Suomi panostaa kehitysyhteistyöhön ja siihen, että nimenomaan autetaan siellä maissa ja lähialueilla. Kuitenkin varjon kaikelle tälle luovat aina silloin tällöin ne uutiset, joita eri maista tulee sen osalta, että rahaa onkin käytetty väärin. Rungas viisi vuotta sitten tällainen varjo tuli Sambian ylle, ja Sambiaan on jo pitkään ollut yksi Suomen keskeisimmistä kehitysapukohteista. Siellä nimittäin kävi ilmi, että Sambian maatalousjärjestön rahoista iso osa olikin mennyt suoraan tuon järjestön toimitusjohtajan taskuun. Ja nyt kun katson tätä tilastoa, mitkä maat meille tällä hetkellä [Puhemies koputtaa] ovat tärkeitä, niin Sambia on edelleen [Puhemies: Kiitoksia!] siellä ykkösenä. Mitä asialle on tehty sen jälkeen?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kiviranta, olkaa hyvä.

15.18 **Esko Kiviranta kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kehitysyhteistyön tärkein tavoite on, että kehitysmaiden oloja ja sisäistä vakautta saadaan parannetuksi. On erittäin tärkeää varmistaa, että annettu apu kohdistetaan sellaisiin projekteihin ja sellaisille tahoille, jotka saavat tuloksia aikaan. Panostaminen erityisesti tyttöjen koulunkäyntiin, infrastruktuurin kehittämiseen, oikeusvaltiokehityksen edistämiseen ja ihmisoikeuksien parantamiseen tuottavat paikallisia oloja parantavia tuloksia, jotka vähentävät painetta lähteä maasta. Hallitsematon muuttoliike on suurimpia tulevaisuuden uhkakuvia. Sitä täytyy kaikin keinoin pyrkiä ehkäisemään. Syksyn 2015 tapahtumat eivät saa toistua Euroopassa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Edustaja Purra, olkaa hyvä.

15.19 **Riikka Purra ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä puhutaan jälleen tästä 0,7 prosentista, mutta puhutaan mieluummin miljardeista euroista. Eli jos tällä hetkellä maksamme kehitysapuun melkein 1,3 miljardia vuodessa, niin muutaman viime vuoden bkt:n perusteella tämä 0,7 olisi aika paljon vielä lisää siihen.

Tänään taas miljoonat ovat hyvin pieniä rahoja, kun taas toisissa yhteyksissä niihin viitataan paljon kriittisemmin, samaten kuin velkaamme. Tämä nykyinenkin kehitysapu ka-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

tetaan velalla, se on meidän alijäämää. Eli kun me haluamme kantaa vastuuta muusta maailmasta, niin me teemme sen ottamalla siihen velkaa. Tämä on se tosiasia.

Mutta kun te täällä hauraalla äänellä kerrotte, mitä kaikkea Suomi saa aikaiseksi ja miksi sen pitää tätä jatkaa, niin kysyisin teiltä: Miksi ihmeessä sitten vain 0,7 prosenttia? [Eduskunnasta: Hyvä kysymys!] Mikäli te haluatte kantaa maailman [Puhemies: Kiitoksia!] naisista ja lapsista enemmän vastuuta, niin miksi ihmeessä vain tällainen summa?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

15.20 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuulun ikäluokkaan, jolla yhteiskunnallinen aktivoituminen alkoi itse asiassa niin sanotussa kehitysyhteistyökysymyksessä. Muistan vielä elävästi Erkki Tuomiojan ja Ilkka-Christian Björklundin YK-liitolle kirjoittaman kirjasen ”Kolmas maailma, kaksi kolmasosaa maailmasta”.

Siitä pitkällä kaarella nykyhetkeen. Ruotsalainen lääkäri ja väestötieteilijä Hans Rosling julkaisi kirjan ”Faktojen maailma”...

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Mikrofoni!

... jossa hän osoittaa, että kun 50 vuotta sitten yli puolet maailman väestöstä eli absoluutisessa rutiköyhyydessä, nälänhädässä ja lukutaidottomuudessa, tämä osuus maailman väestöstä on enää 10—15 prosenttia. Suuri osa maailman väestöstä on noussut siihen keski-kastiin. Kun väestönkasvusta ja syntyvyydestä puhutaan, hyvä esimerkki on se, että 80-luvun alussa Iranissa nainen synnytti keskimäärin seitsemän lasta elämänsä aikana. Nyt se luku on kaksi. Eli nimenomaan elintason nousu on aikaansaanut tämän väestönkasvun hillinnän. Eli meidän kehitysyhteistyömme tärkein asia on mielestäni vaikuttavuus, terveen talouskasvun aikaansaaminen maailmassa ja sosiaalinen tasa-arvo.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru, Pauli, olkaa hyvä.

15.22 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Selonteossa sanotaan useaan kertaan nollatoleranssi-sana, ja tämä nollatoleranssi kohdistuu muun muassa seksuaaliseen hyväksikäyttöön, väkivaltaan, seksuaaliseen häirintään, veronkiertoon ja verovälttelyyn. Tämä on ihan oikein, näin sen pitää ollakin. Sen sijaan korruption osalta muotoilu on hieman loivempi: puhutaan korruption torjunnan tärkeydestä. Tiedän, että nämä kohdemaat ovat haastavia ja korruptio on syvälle juurtunutta, mutta olisiko tavoite nollatoleranssista korruption osalta mielestänne mahdollinen?

Toinen kysymys koskee Myanmaria. Helmikuussa oli sotilasvallankaappaus, ja sen jälkeen Suomen kehitysapu on ulkoministeriön sivujen mukaan pienentynyt, ja se on ihan hyvä, että on nopeasti reagoitu. Kysyn: onko sitä säästynyttä rahaa kohdistettu johonkin toiseen kohteeseen? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Edustaja Vähämäki, olkaa hyvä.

15.23 **Ville Vähämäki ps** (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Hallintojaoston puheenjohtajana: Käsittelemme hallintojaostossa kehitysyhteistyöbudjetin UM:n osal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

ta, ja viime vuoden budjettimietinnöstä nostan esille sen, että kaiken kaikkiaan julkiseen kehitysyhteistyöhön käytetään 1 245 miljoonaa, joka on 215 miljoonaa enemmän kuin viime vuonna, ja UM:n pääluokan osalta 760 miljoonaa menee tämän pääluokan läpi. Nostimme esille sellaisen huomion, että käsiteltävät momentit ovat olleet laajoja ja eduskunnalle päätöksenteon pohjaksi pitäisi esittää täsmällisempää ja yksityiskohtaisempaa tietoa ja momenttien yhteismitallisuutta pitäisi kasvattaa. Jatkossa kehitysyhteistyömomenttia täytyisi avata täsmällisemmin ja pitäisi nostaa näitä temaattisia painopisteitä, selkeyttää niitten jakoa ja tavoitelistaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen, olkaa hyvä.

15.24 **Heidi Viljanen sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kehitysyhteistyön osalta Suomi ei voi olla irrallaan muusta maailmasta, kuten ministeri hyvin puheenvuorossaan sanoi. Tässä keskustelussa on käytetty puheenvuoroja siitä, että tulisi taata se, että raha kanavoituu oikeisiin kohteisiin ja saa aikaan tuloksia. Me helposti puhumme täällä rahasta, mutta sitten ne tulokset ja vaikuttavuus jäävät ehkä vähemmälle huomiolle. En itse pitäisi merkityksettömänä sitä, että Suomi on ollut hankkeissa, joissa on Nepalissa 1,6 miljoonalle saatu puhdasta vettä, tai että vastaavasti muissa maissa on ollut samoja hankkeita. On helppo silloin kritisoida tämänkaltaisia asioita, kun eletään maassa, jossa puhtaasta juomavedestä ei ole pulaa.

Vauraampien maiden tuella me pystymme auttamaan ihmisiä sekä saamaan vettä että käymään koulua ja saamaan terveystalvituja. Kuten sanoin: meille itsestään selviä asioita, mutta me olemme osa niitä vauraita maita, [Puhemies koputtaa — Puhemies: Kiitoksia!] ja suomalaisten tuki tälle työlle on.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

15.25 **Vilhelm Junnila ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Afganistan on ollut Suomen suurin kehitysyhteistyön kumppanimaa viime vuosina. Talebanin otettua vallan ovat kehitysyhteistyöprojektit nyt jäissä — kuinka pitkään, sitä ei kukaan tiedä. Aiemmin Suomen antama tuki kanavoitiin lähinnä Maailmanpankin hallinnoiman jälleenrakennusrahaston ja YK-järjestöjen kautta, joista rahoitettiin Afganistanin hallituksen projekteja. Jos tukea on tarkoitus jatkaa, on tärkeää, että se on muodoltaan sen luontoista, ettei se ole Talebanin taholta kiinnostavaa tai käyttötarkoitukseltaan helppoa muuntaa muuhun tarkoitukseen tai osaksi korruptiota. Esimerkiksi maatalousosaamisen ja koulutuksen vienti syrjäseuduille, missä lukutaito on vähäistä, helpottaisi tavallisen kansalaisen elämää mutta ei edistäisi nykyhallinnon mahdollisia ihmisoikeusvastaisia tavoitteita.

Kuten edustaja Niikko totesi: siitä, miten länsi hoiti Afganistania 20 vuoden ajan, on otettava opiksi. Edustaja Kalmarinkin on tunnustettava se tosiasia, että kehitysyhteistyökin vaatii kehittämistä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kaleva, olkaa hyvä.

15.27 **Atte Kaleva kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Täällä puhutaan nyt näistä onnistumisista, joita niitäkin on olemassa, mutta kyllä ne valitettavan harvassa ovat Suomen kehitysyhteistyössä olleet. Ei ole kauan aikaa siitä, kun ulkoministeri-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

ön viranhaltijat kertoivat, että heillä on leikkimielisesti tämmöinen kisa ollut siitä, kenen valvoma projekti on kaikkein epäonnistunein, tuottanut kaikkein vähiten tuloksia. Kyllä tähän täytyy kiinnittää huomiota. Määrä ei korvaa laatua tässä. [Aki Lindén: Semmoiset virkamiehet pitää erottaa!]

Jatkossa on entistä tarkemmin seurattava ja valvottava, mitä tällä rahalla saadaan aikaiseksi, mikä se vaikuttavuus on. Kehitysavussakin pitää siirtyä prosessorientoituneisuudesta tulosorientaatioon. Kysyn nyt ministeri Skinnarilta: miten Suomi aikoo jatkossa valvoa paremmin sitä, että kehitysyhteistyövarat eivät lopulta päädy korruptioon tai tehottoman hallinnon pyörittämiseen?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Meri, olkaa hyvä.

15.28 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ensin ehkä muutamasta virheellisestä väitteestä:

Täällä edustaja Hassi esitti, että missään maailmankolkassa ei väestö kasva tällä hetkellä: kannattaa tutustua uusiin tilastoihin, sillä muun muassa Nigeriassa on räjähdysmäisen väestönkasvun ennuste.

Samaten puhuttiin näistä verrokkimaista, Tanska, Ruotsi ja Norja: Heillä talouskasvunennuste on korkeampi ja velkataso myös pienempi, elikkä jokainen tietysti oman kykynsä mukaan. Emme me voi pyrkiä muuhun. Jos toisella on parempi taloudellinen tilanne, pitääkö meidän nyt hyvä tavaton ottaa taas lisää velkaa?

Meillä oli tänään ja täällä on ollut lähipäivinä käsittelyssä sisäisen turvallisuuden raportti, ja ainakin hallituksen turvallisuusraportin mukaan syrjäytyminen ja sosiaalinen pahoinvointi ja moniongelmaisuus ovat sisäisen turvallisuuden suurimpia uhkia. Jos meillä on näin vakavia uhkia sisäisesti, niin toivoisin satojen miljoonien lisäpanostuksia sisäiseen turvallisuuteen. Ulkopuolelle ja ulkopuolisiin ongelmiin kyllä näyttää olevan pohjattomasti rahaa. [Puhemies koputtaa] Voitteko vastata tähän?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Myönnän vielä kahdeksan vastauspuheenvuoroa: käännettyssä järjestyksessä ryhmäpuheenvuorojen pitäjät. — Edustaja Laukkanen, olkaa hyvä.

15.29 **Antero Laukkanen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Näistä rahoituksista vielä jotain: On vähän, miten tätä asiaa katsoo: kehitysyhteistyö on sivistysvaltion tarjoama vastuuraha. Se on kuin maksu kaikista niistä luonnonvaroista, joita käytämme oman hyvinvointimme rakentamiseksi. Ei olisi mitenkään huono asia, että vietäisiin vaikka lain tasolle se, että me voisimme sivistysvaltiona tarjota tällaisen kansainvälisen, globaalien peruspalvelurahan, 0,7 prosenttia, joka ei sitten heiluisi eri suhdanteissa vaan olisi kertakaikkinen pysyvä rahoitus. Sitä kohti voisimme mennä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Biaudet.

15.30 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lindén vei hiukan sanat suustani. Minäkin olisin halunnut suositella epäilijöille Hans Roslingin Factfulness-kirjaa. Hän sanoo: ”There’s no room for facts when our minds are occupied by fear.”

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

Minun mielestäni se kuvaa aika hyvin tätä ajatusmaailmaa. [Välihuutoja perussuomalaisen ryhmästä]

Itse asiassa kehitys yhteistyöpolitiikka on varmaan kaikkein evaluoiduin ja seuratuin ja raportoiduin politiikka-alue meillä, ja jos tutustutte niihin raportteihin sekä edellisen hallituksen raportteihin, jossa myös perussuomalaiset olivat mukana — vaikea uskoa tässä suhteessa — ne ovat erittäin hienoja. Tavoitteet ovat minun mielestäni olleet hyviä, mutta on ihan selkeätä, että volyymi ja vaikuttavuus ovat myös yhteydessä keskenään, ja sen takia peräänkuulutan nyt, että hallitus oikeasti kuulisi tämän meidän keskustelun tänään ja me oikeasti yhdessä pohtisimme, miten on mahdollista päästä tähän 0,7 prosenttiin. 0,7 prosenttia on suhteellinen osuus meidän vauraudesta, ei absoluuttinen, [Puhemies koputtaa] ja se on YK:ssa luvattu 70-luvulla. [Välihuutoja perussuomalaisen ryhmästä]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

15.31 **Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On surullista, että korona on nyt ensimmäistä kertaa vuosikymmeniin aiheuttanut takapakkia kehityksessä, eikä pandemia häviä tästä maailmasta rokottamalla vain vauraiden maiden asukkaita. Globaalissa etelässä riehuva korona rampauttaa kehittyvien maiden haurasta terveydenhuoltoa, koulua ja elinkeinoelämää. On hyvä, että Suomi on lahjoittanut käyttämättä jääneitä rokotteita kehittyviin maihin, mutta tämä ei riitä. Me tarvitaan patenttijoustoja, me tarvitaan rahoitusta koronatoimiin, me tarvitaan solidaarisuutta. Myös köyhempien maiden rahoitus- asemasta on sekä yleisessä kehityspolitiikassa että koronasta palautumisessa huolehdittava niin, että niille taataan nykyistä parempi mahdollisuus toteuttaa itsenäisesti ja omilla ehdoillaan sosiaalisesti oikeudenmukaista ekologista jälleenrakennusta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

15.32 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Niikolle ja muille: me kaikki varmasti jaamme sen tavoitteen, että korruption kitkeminen ja hyvä hallinto ovat osana Suomen kehitys yhteistyötä.

Myös tämä perussuomalaisen ryhmän suuntaan: itse pidän niitä 80-luvun prosenttiliikkeen tavoitteita ihan kunnioitettavina ja hyvinä, ja toki nekin voidaan nostaa keskusteluun.

Vielä väestönkasvuun liittyen: Arvioidaan, että vuonna 2050 Afrikassa on miljardi nuorta. Nuoris on Afrikalle valtava voimavara mutta myös haaste. Työmarkkinoille tulee tällä hetkellä noin 18 miljoonaa uutta työntekijää vuosittain ja työpaikkoja syntyy vain 3 miljoonaa. Nämä luvut selittävät kyllä sitä, miksi sieltä on tarve lähteä etsimään työtä ja elämää muualle. Toivon, että Afrikka-strategia ja tämä kehityspoliittinen selonteko toimivat jatkossa hyvin yhteen, ja myös Euroopan tasolla näitä molempia näkökulmia tulee tarkastella rinnan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

15.33 **Hilkka Kemppi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Varsin värikkäästä argumentaatiosta huolimatta siirrän keskustelua takaisin perusasioihin, joiden äärellä kehitys yhteistyössä tulisi olla, nimittäin ruokaturvaan, jossa Suomella on paljon osuamista annettavanaan. Ruokaturvan kannalta tärkeintä ovat ne olosuhteet, joissa viljelijät

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

toimivat. Tuotanto on avainasemassa, mutta yhtä tärkeää on, että myös markkinoiden kehityksestä huolehditaan. Useat köyhät maat ovat myös ruoan osalta riippuvaisia tuonnista, ja ruoan vientimahdollisuuksiakin heillä on. Tarvitaan reilun kaupan pelisääntöjä, ja Finnfundin toimintaedellytykset on turvattava. Näimme myös esimerkiksi Etiopiassa perussuomalaisen puheenjohtajan kanssa, että Finnfundin rahoituksen avulla esimerkiksi naiset ovat pystyneet perustamaan yrityksiä.

Kiitos ministeri Skinnarille Maailman ruokaohjelman kouluruokalahettiläänä toimimisesta. Kouluruokailu on tärkeässä osassa ruokaturvan parantamisessa. Millä tavalla Suomi huomioi ruokaturvan kokonaisvaltaisen kehittämisen [Puhemies: Aika!] omassa kehityspolitiikassaan?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Sirén on poissa, niinkö? — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

15.35 Sebastian Tynkkynen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Palaan nyt siihen tärkeään pointtiin koko keskustelun kannalta ja Suomen tulevan kehityspolitiikan kannalta: Tässä paperissa lukee ”ylivaalikautinen”. Se oli erinomaisen hyvä lähtökohta. Ollaan korostettu sitä, että jotta voidaan saada tuloksia ja vaikuttavuutta aikaan, valitaan, mitä tehdään esimerkiksi vaikka maarajauksen ja tematiikan osalta ja niin edelleen, mutta tuossa neuvottelussa, missä itse myöskin olin perussuomalaisen edustajana mukana, jouduin toteamaan siinä loppumetreillä, että ei tässä ole mitään tarkoitustakaan saada yhteistä pienimmän nimittäjän näkemystä, mihin kaikki voisivat sitoutua, vaan siinä oli käytännössä punavihreitten puolueitten ennalta määritetyt tavoitteet, jotka piti vetää läpi, kuten tämä 0,7. [Välihuutoja]

Kuvitelkaa, jos seuraavassa hallituksessa perussuomalaisen vaatimuksesta perustettaisiin maahanmuuttopolitiikan ylivaalikautinen työryhmä, jossa me ennakkoon sanottaisiin, että turvapaikanhakijat nollaan, ja sitten rummutettaisiin läpi, kun irtisanouduttaisiin, laitettaisiin tähän, että hei, tässä on [Puhemies koputtaa] ylivaalikautinen maahanmuuttoliittinen ohjelma. [Puhemies: Kiitoksia, aika!] Ei se sitä olisi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja al-Tae, olkaa hyvä. [Välihuutoja] — Arvoisat edustajat, yksi kerrallaan puhutaan.

15.36 Hussein al-Tae sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tiedän, että juuri perussuomalaisilla on heikkoutta ulkopoliittisissa turvallisuuskysymyksissä. Olen huomannut sen aina, kun näistä ollaan debatoitu.

Kun avaa kartan, maailmankartan, niin huomaa, että juuri EU:n ympärillä kiehuu koko ajan. Fossiiliset menevät pikkuhiljaa alas, niillä yhteiskunnilla ei ole kohta omia varoja, ja siellä syntyy paljon lapsia. Se, että me kehitämme synteettisiä polttoaineita ja autamme heitä siirtymään uusiin talouden mekanismeihin muun muassa veropohjaa muuttamalla, johtaa vääjäämättä siihen, että miljoonien tulokkaiden sijaan tulee paljon vähemmän ihmisiä, ja he ovat paljon onnellisempia, kun voivat olla kotona eikä tarvitse tulla tänne. Tässä kohtaa se, joka puhuu sitä vastaan, että kehityspolitiikan rahoja pitäisi laskea, ei ymmärrä oman turvallisuutensa päälle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Sitten debattiosuuden päättää ministeri Skinnari, 3 minuuttia. Sen jälkeen mennään puhujalistaan.

15.37 Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari: Arvoisa puhemies! Arvoisat edustajat! Kiitos arvokkaasta ja hyvästä keskustelusta ja lukuisista kysymyksistä. Yritän tässä nyt 3 minuuttiin tiivistää kaiken olennaisen.

0,7-keskustelu, erittäin tärkeä asia. Varmasti minä ministerinä teen kaikkeni sen eteen, että asiassa päästään eteenpäin, ja toivoisin, että esimerkiksi kaikkien eduskuntaryhmien kanssa voitaisiin käydä tämä keskustelu vielä tämän vuoden loppuun mennessä. [Eva Biaudet: Erinomaista!]

Täällä on paljon puhuttu siitä ja kysytty sitä, onko kehitysyhteistyö tuloksellista. Moni edustaja viittasi siihen aina ja edelleen tärkeään aiheeseen. Suomi sai keväällä OECD:n lausunnon, että meidän kehitysyhteistyömme tuloksellisuus — tulokset kaiken kaikkiaan ja tulosorientoituminen — kelpaa esimerkiksi muille maille. Se on aika paljon sanottu OECD:n piirissä ja OECD-perheessä. Ja totta kai tämä tuloslähtöisyys, tulosorientoituneisuus kaiken kaikkiaan meillä budjetoinnissa, myös kehitysyhteistyön ulkopuolella, on teema, jota tämä hallitus on nostanut esille. Se on aivan oikein. Perinteisesti me ehkä katsomme, millaisen rahan me allokoimme tiettyyn kohteeseen. Me haluamme lähteä tuloksista ja sitä kautta johtaa tekemistä. Siinä on iso ero myös tekemisen kannalta, ja tässäkin Suomi näyttää omaa tietään.

Edustaja Kaleva, puhuitte tuloksellisuudesta, mutta puhuitte myös siitä, että kehityspolitiikka olisi jollain tavalla leikin asia, jos ymmärsin oikein. Ulkoministeriön virkamiehet suhtautuvat erittäin vakavasti kehitysyhteistyöhön ja tekevät sitä työtä virkavastuulla. Kysymys on ihmishengistä, kysymys on ihmisten auttamisesta. Kaiken kaikkiaan, kun me puhumme evaluoinneista, niin kehitysyhteistyö on varmasti yksi valvotuimmista ellei se kaikkein tarkimmin valvottu valtionhallinnon ala. Itse olen erittäin ylpeä niistä ulkoministeriön virkamiehistä, jotka vaikeissa olosuhteissa ja — täytyy totta kai todeta — erittäin korkean riskin maissa tekevät tätä työtä, ja silloin on selvää, että myös mahdollisia väärinkäytöksiä syntyy, mutta niihin puututaan, ja siihenkin meillä on selkeät prosessit.

Edustaja Östman, kysyitte asiaa, joka liittyi siihen, tukeeko suomalainen kehitysyhteistyö terroristijärjestöjä. Emme me tue terroristijärjestöjä, mutta meillä tulee olla keskustelukanavat kaikkiin tahoihin, jotka vaikuttavat alueella, eli tässäkin Suomi haluaa olla lääkäri, ei se tuomari.

Edustajat Kiljunen, Virolainen ja Kauma, kerroinkin jo tästä 0,7-tiekartasta.

Voin palata, arvoisa puhemies, myöhemmin näihin yksittäisiin kysymyksiin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Mennään puhujalistalle. Edustaja Turtiainen, olkaa hyvä.

15.41 Ano Turtiainen vkk: Arvoisa puhemies! Kehityspolitiikalla tarkoitetaan toimintaa, jolla vaikutetaan kehittyvien maiden asemaan ja tilanteeseen. Suomeksi sanottuna se tarkoittaa maailmanparantamista. Ja tällä hetkellä, kun elämme jo velaksi, se tarkoittaa lisää velan ottamista ja velkarahan lappamista ympäri maailmaa.

Selonteossa mainitaan muun muassa, että ilmastonmuutoksen hillintä ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen on yksi tärkeimpiä ihmiskunnan tulevaisuuteen vaikuttavia kysymyksiä — siis hillintä ja sopeutuminen. Tuohon hillintään liittyen on ihan pakko kysyä:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

missä harhassa te, hallitus, oikein elätte? Ymmärrän toki, että globaali-ilmamaisena on ihku elää tällaisessa maailmanlaajuisessa muotiharhassa. Tosiasia on kuitenkin se, että ilmasto on aina muuttunut ja tulee aina muuttumaan, on ihminen olemassa tai ei. Tämä ilmastonmuutoksella huijaaminen pitää laittaa ruotuun siten, että jokaisessa ilmastoon liittyvässä päätöksenteossa huomioidaan se, mikä osuus ilmastonmuutoksesta on ihmisen aiheuttamaa.

Sitten selonteossa mainittuun ilmastonmuutokseen sopeutumiseen. Siis missä vaiheessa yhteiskuntamme on ajautunut niin sivuraiteille, että ilmastonmuutokseen pitää alkaa uudelleen sopeutumaan? Minun ymmärrykseni mukaan ihminen on ollut ilmastonmuutoksen kanssa sinut niin kauan kuin ihminen on ollut olemassa. On järkyttävää nähdä, kuinka sivuraiteille hyvinvointiyhteiskuntamme on ajautunut. Osa kansalaisista ei ole varmoja edes sukupuolestaan, ja tässä talossa puhutaan jo ilmastonmuutokseen sopeutumisesta.

Arvoisa puhemies! Suomen valtion tehtävä on ensisijaisesti edistää Suomen ja Suomen kansalaisten hyvinvointia. Ei sen tehtävä ole olla koko maailman sosiaalitoimisto. Kehitysavusta on aikojen saatossa rakentunut rosvojen työkalu, jolla hyväuskoisia hyväksikäytetään. Olisi paljon helpompi uskoa kehitysavun hyvyteen, jos sitä aletaan harrastamaan vasta sitten, kun sitä ei enää tarvitse tehdä velkarahalla.

Arvoisa puhemies! Selonteon toinen keskeinen tavoite on, että kaikilla ihmisillä on mahdollisuus osallistua päätöksentekoon heitä koskevissa asioissa. Tämä on sellainen asia, johon myös VKK-puolue voi yhtyä, sillä valta kuuluu kansalle. Suomessa sekään periaate ei toteudu, ja siksi VKK on syntynyt. Palautetaan Suomi myös kehityspolitiikan saralla kansan tahdon määrittelemälle linjalle. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru, Pauli, olkaa hyvä.

15.44 Pauli Kiuru kok: Arvoisa puhemies! Suomen kehitysyhteistyön maantieteellinen painopiste on Afrikka. Afrikassa väkiluku kasvaa noin 90 000 henkilöllä jokaisena päivänä. Eri ilmiöillä on selvä ristiinkytkentä. Väestön lisäys on yhteydessä maaperän köyhtymiseen, eroosioon, makean veden loppumiseen, ravinnon riittämättömyyteen, ilmastonmuutokseen, merenpinnan nousemiseen sekä poliittiseen epävakauteen.

Kilpailu resursseista johtaa sotiin ja konflikteihin. Ihmiset etsivät epätoivoisesti turvallista elinympäristöä ja varmempaa toimeentuloa. Väestönkasvun hallitun hillitsemisen pitäisi olla YK:n ja erityisesti Afrikan yhteinen tavoite. Koulutus ja lukutaito auttavat.

Arvoisa puhemies! ”Sillä, miten kehittyvät maat käyttävät omia varojaan, mukaan lukien korruption torjunnalla, on tärkeä merkitys kehityksen näkökulmasta.” Näin sanotaan selonteossa. Korruptoituneiden hallintojen halu ja valmius kehittää yhteiskuntaa ja taloutta on valitettavan heikko. Vastuu omasta kansasta on matala.

Selonteon mukaan Suomen harjoittama tai tukema kehitysyhteistyö perustuu nollatoleranssiin seksuaalisen hyväksikäytön, väkivallan, seksuaalisen häirinnän, veronkierron ja verovälttelyn osalta. Myös korruption osalta tavoitteena pitää olla nollatoleranssi, vaikka tavoite voi kuulostaa ylimitoitetulta monessa kohdemaassa, mutta ei se sen ylimitoitettumpi ole kuin edellä mainitut.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Finnfund tekee tärkeää työtä laina- ja sijoitusmuotoisessa kehitysyhteistyössä. Kannattava yritystoiminta tarjoaa pysyviä työpaikkoja myös naisille. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska poissa. — Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

15.47 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Kehityspolitiikan ylivaalikautisessa selonteossa kehitysyhteistyö mainitaan osaksi ulkopolitiikkaa. Kuten kaikkien politiikan sektoreiden, on kehitysyhteistyönkin oltava siten tavoitteellista sekä tuloksellista. Itse selonteossa ei konkreettisista tuloksista mainittu, joten valitettavasti joudumme odottamaan vaalikauden lopulla julkaistavaa kehityspolitiikan loppuraporttia.

Tavoitteellisuudesta sen verran, että rahoituksen painopistettä pitäisi siirtää enemmän laina- ja sijoitusmuotoiseen toimintaan, esimerkiksi aiemminkin mainitun Finnfundin kautta. Pelkän avustusmuotoisen tuen antaminen on harvoin tavoitteellista tai tuloksellista. Ikivanha sanontahan menee: anna miehelle kala ja ruokit hänet päiväksi, opeta hänet kalastamaan ja ruokit hänet loppuelämäksi.

Arvoisa puhemies! Ruoka-avulla on tietenkin paikkansa suuren humanitaarisen kriisin sattuessa, mutta on täysin järjetöntä kaataa vastikkeetonta tukea vuodesta toiseen ja samalla odottaa, että tuensaaja jatkossa pärjäisi omillaan. Siksi juuri laina- ja sijoitusperusteisen kehitysavun pitäisi olla suuremmassa painopisteessä Suomen strategiassa. Suora rahallinen tuki YK:n tai EU:n kautta kanavoituna on kaukana tehokkaasta, sillä rahat menevät helposti korruptioon tai suoraan valtaapitävän taskuun. Kun täällä on puhuttu esimerkeistä, niin otan esimerkin vuodelta 2016 Sambiasta, missä Suomen ja Ruotsin antamia miljoonia euroja oli mennyt suoraan paikallisen avustujärjestön johtajan kymmenientuhansien eurojen kuukausipalkkaan ja miljoonia euroja vain mystisesti kadonnut, ehkä samaisen johtajan taskuihin.

Huomiota pitää kiinnittää yhteistyökumppaneiden ja -projektien määrään ja valintaan. Olisiko parempi keskittyä muutamaamaan valtioon suuremmilla panoksilla ja jättäytyä pois erinäisistä muiden maiden tai järjestöjen vetämissä pikkuprojekteista? Hajauttamalla resurssit liian moneen kohteeseen ei välttämättä saavuteta tehokkainta mahdollista hyötysuhdetta rahoitukselle.

Hyödystä vielä sen verran, että ei ole itsekästä olettaa, etteikö myös auttajamaa voisi itse hyöttyä avunannosta. Näin esimerkin vuoksi mainittakoon, että Suomi on tukenut UNDP:n hallinnoiman Irakin vakausrahaston toimintaa kaikkiaan 11 miljoonalla eurolla vuodesta 2016 alkaen, mutta edelleenkin Irak ei suostu ottamaan hylätyn turvapaikkahakemuksen saaneita kansalaisiaan vastaan, jos näillä ei ole lähtöhaluja. Olisi iso hyöty molemmille, jos tämä palautussopimus saataisiin vihdoinkin neuvoteltua. Suomen paperittomien määrä vähenisi, ja Irak saisi takaisin nuoret miehet jälleenrakentamaan valtiotaan.

Selonteossa myös painotetaan sitä, mikä hallitusohjelmassakin on mainittu, että kehitysyhteistyömäärärahojen nostaminen 0,7 prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä pitäisi toteuttaa. Tämä tarkoittaisi joka vuosi noin 600 miljoonan euron lisäystä valtion kuluihin ja vaatisi vieläkin enemmän velanottoa jo valmiiksi ennätysalijäämäiselle talousarviolle.

Arvoisa puhemies! Aiemmin on ehdotettu myös vaihtoehtoista mallia valtion velalla maksaman suoran rahallisen kehitysavun rinnalle. Tässä mallissa ulkoministeriön hallinnon alle perustettaisiin kehitysapurahasto, jonka rahoittamisesta myös kansalaiset kantaisivat vastuunsa. Täällä on mainittu ulkoministeriön vuoden 2020 lopulla tilaama tutkimus jo monta kertaa, ja sen mukaan 80 prosenttia suomalaisista piti kehitysyhteistyötä ja kehi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

tyspolitiikkaa joko erittäin tai melko tärkeänä. Maksajia siis olisi tiedossa, ja näin valtion verovaroista maksettua osuuttakin voitaisiin ehkä huomattavastikin pienentää.

Tässä selonteossa mainitaan myös kehitysyhteistyön tavoitteiksi ilmastokestävyys, ilmastomuutoksen torjunta, luonnonvarojen monimuotoisuus ja niin edelleen, ympäristöteemoja. Tällä valtavalla maailmanlaajuisella tuella on myös heikentäviä vaikutuksia ilmastomuutoksen vastaiselle taistelulle. Väestönkasvu on todellinen ongelma Saharan eteläpuolisissa valtioissa, ja juuri naisten ja tyttöjen koulutus olisi olennaisena osana tämän ratkaisemisessa. Monet tutkijat pitävät perhesuunnittelua ratkaisevana tekijänä myös ilmaston kannalta.

Arvoisa puhemies! Jos kehitysapua annetaan ja ilmastohuolet ovat mielessä, ei samaan aikaan voida ylläpitää muuttoliikettä matalan hiilijalanjäljen valtioista kylmään pohjoiseen. Siirtolaisuus kiihdyttää päästöjen kasvua, [Puhemies koputtaa] ja Suomi tekee hallaa omille ilmastotoimilleen toimimalla houkuttelevana maana elintasosiirtolaisuudelle.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

15.53 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Koronapandemia on ensimmäistä kertaa sitten 90-luvun alun johtanut inhimillisen kehityksen taantumiseen. Pandemia on kasvattanut kuilua vauraiden hyvinvoivien valtioiden sekä köyhien kehittyvien maiden välillä. Tässä tilanteessa kehitysyhteistyön vahvistaminen ja kohdistaminen erityisesti kaikkein heikoimpiin on erityisen tärkeää.

Arvoisa puhemies! Suomen kehitysyhteistyön keskeisenä lähtökohtana on tukea kehittyviä maita saavuttamaan kestävän kehityksen tavoitteet. Lähtökohtana on aina kehittyvien maiden oman toimintakyvyn ja kantokyvyn vahvistaminen. Yhdistämällä julkista ja yksityistä rahoitusta kestävän kehityksen kokonaisrahoitus voidaan moninkertaistaa ja saada aikaan laajempia kehitysvaikutuksia. Suomi on sitoutunut YK:n tavoitteeseen käyttää 0,7 prosenttia bruttokansantulosta kehitysyhteistyöhön, ja tavoitevuosi tälle on 2030. Vaikkei tämä selonteko vielä sisällä kehitysrahoituksen tiekarttaa tuohon tavoitteeseen, on tärkeää, että sitä määrätietoisesti tavoitellaan, kuten ministeri Skinnarikin täällä totesi.

Myönteistä on se, että Suomi on vähiten kehittyneitä maita koskevan 0,2 prosentin tavoitteen osalta hyvin lähellä sen saavuttamista. Kehitysrahoituksen painottamista köyhimmille ja hauraimmille maille on edelleen jatkettava.

Arvoisa puhemies! Selonteko linjaa Suomen kehityspolitiikan pitkäjänteisiä painopisteitä, joita ovat muun muassa naisten ja tyttöjen oikeudet, koulutus, demokraattiset yhteiskunnat sekä ilmasto ja luonnonvarat. On tärkeää, että koulutus on nostettu uutena omaksi painopisteekseen. Selonteossa koulutuspainopisteen sisältö jää vielä verrattain ohueksi, mutta ensimmäiset askeleet toteutuksessa ovat kuitenkin olleet hyviä. Uutta painopistettä syvennetään järjestelmällisesti ja sen kytköksiä muihin painopisteisiin ja humanitäärisen apuun vahvistetaan hallituskauden aikana.

Suomen kehitysyhteistyön maantieteellinen painopistealue on Afrikka, nuorten maanosa, jossa noin 60 prosenttia väestöstä on alle 25-vuotiaita. Koronan aiheuttaman talouskriisin jälkeen on entistäkin tärkeämpää, että nuoret saavat sellaista koulutusta, joka johtaa työllistymiseen ja toimeentuloon. Afrikan maissa joka vuosi työmarkkinoille tulee noin 10–12 miljoonaa nuorta mutta uusia työpaikkoja syntyy vain 3 miljoonaa. Tästä näkökulmasta on tärkeää, että selonteko huomioi laajasti yksityisen sektorin roolin kehityksessä. Pienet ja keskisuuret yritykset ovat erityisen tärkeitä uusien työpaikkojen syntymisen kan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

nalta. Kuitenkin juuri vähiten kehittyneissä maissa pk-sektori on alikehittynyt. Suomella onkin mahdollisuus olla kokoaan suurempi vastuullisen ja kasvavan pk-sektorin tukija vähiten kehittyneissä maissa.

Arvoisa puhemies! Ilmastokriisin ja luontokadon keskellä toimiva kehitysyhteistyö on tärkeämpää kuin koskaan. Kehityspolitiikassakin toteutetaan YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 -tavoitteita. Ilmastonmuutos, luontokato ja lisääntyneet luonnonkatastrofit vaikeuttavat kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista ja lisäävät epävakautta. Ne lisäävät pakolaisuutta, muuttoliikettä, köyhyyttä ja konflikteja. Vaarassa ovat myös ruokaturva sekä veden ja energian saanti.

Kehittyvät maat voivat kuitenkin olla keskeinen osa kansainvälistä ratkaisua toteuttamalla kestävä kehitys ja valitsemalla ilmastokestäviä, luonnon monimuotoisuutta ylläpitäviä ja vähäpäästöisiä ratkaisuja kehityshaasteisiin vastatessaan. Myös Suomen on kannettava oikeudenmukainen osuutensa kehittyvien maiden ilmastotoimien tukemisessa.

Ilmastorahoituksen osuuden lisääminen ei kuitenkaan saa vähentää muita kehitysyhteistyövaroja. Päästöhuutokauppatulot tulee osoittaa jatkossa kehitys- ja ilmastorahoitukseen. Suomen on edistettävä ilmastopakolaisuuden tunnistamista kansainvälisissä sopimuksissa.

Arvoisa puhemies! Suomen kehityspolitiikan on oltava aidosti ihmisoikeusperustaista, avointa, tuloksellista ja vastuullista. Vihreät kannattavat kehitystulosten raportointia kansainvälisesti hyväksytyjen avoimien standardien mukaisesti. Kehitysyhteistyövaroin tuettavat yritykset tulee velvoittaa noudattamaan parhaita mahdollisia verovastuullisuuden ja avoimuuden kriteereitä sekä edistämään Suomen kehityspolitiikan tavoitteita. On myös varmistettava, että Suomen ulko- ja kauppapolitiikka johdonmukaisesti tukee kehityspolitiikan tavoitteita.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Mattila poissa. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

15.58 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Kiitos tästä selonteosta. On hyvä käydä poliittista keskustelua siitä, miten voitaisiin harjoittaa yli vaalikausien kehitysyhteistyötä, ja siksi on harmillista, että parlamentaarista yhteisymmärrystä ei löytynyt. Toivon, että kaikilla puolueilla oli kuitenkin alkutekijöissä vilpittömän tahtotila siihen asiaan. [Sebastian Tynkkynen: Joo, ei ilmeisesti ollut!] — Toivon, että oli, ja sen takia haluan käyttää puheenvuoron, koska ajattelisin, että kun niitä yhteisiä nimittäjiä tulevaisuuteen luotsataan, niin ehkä meillä kuitenkin voisi löytyä... Tässäkin oli aivan rakentavia puheenvuoroja myös perussuomalaisilta siitä, miten tätä asiaa voitaisiin kehittää. Se on ihan relevanttia keskustelua siitä, pitäisikö meidän fokusoida vähän tiiviimmin niitä kehitysyhteistyörahoja, että ne eivät olisi ehkä ihan niin levällään, ehkä keskittyä siihen, missä me Suomessa olemme hyviä. Ja varmasti sitäkin työtä koko ajan tehdään, että yritetään auttaa ihmisiä auttamaan enemmän itseään eikä viedä sitä kannettua vettä kaivoon, oli kyse sitten narulla työnnetystä demokratiasta tai ruokahuollosta. Itse asiassa tähänhän suuntaan koko ajan sitä työtä tehdään.

Mutta haluaisin nyt nostaa vielä tätä naisten asemaa globaalisti. Ihan nostan tähän puheenvuoroon pieniä katkelmia kirjasta Puolikas taivasta, että ne saisivat meitä itse kutakin ajattelemaan, miten tärkeitä naisten oikeudet ovat.

”Kerron naisten elämästä nyt, tänä vuonna, tässä maailmassa. Bordelliin kaapattujen tyttöjen tahto nujerretaan pakottamalla syömään ulostetta. Aids-potilaat ostavat ja raiskaavat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

eteläafrikkalaisia tyttölapsia, koska uskovat näin paranevansa. Etiopiassa edelleen yleinen vaimonhankintatapa on, että mies raiskaa havittelemansa naisen, koska häväistyn on pakko naida raiskaajansa. Eteläaasialainen mies heittää rukkaset saatuaan rangaistukseksi naisen kasvoille happoa, joka syövyttää ihon ja kasvolut ja usein vie myös näön. Keniassa raiskaus on tavallinen poliittinen ase. Irakissa noin 1 000 miestä osallistui 17-vuotiaan tytön kunniamurhaan, koska tytön epäiltiin rakastelleen poikaystävänsä kanssa. Se oli syy murskata tytön pää betonimurikoilla.”

”Maailmasta puuttuu noin 100 miljoonaa lasta. Heidät on joko estetty syntymästä tai saatettu kuolemaan. Heitä on vauvoina hoidettu huonosti. Heidän ruokansa on tyttöissä annettu toisille. Heitä ei ole viety lääkäriin. He ovat menehtyneet tarpeettomasti synnytyksessä tai kohdanneet pakkoprostituidun surkean kuoleman väkivaltaan tai aidsiin. Maailmassa on 50:n viime vuoden aikana kuollut naisia ja tyttöjä sukupuolensa takia enemmän kuin miehiä 1900-luvun kaikissa sodissa yhteensä.”

Me tänään puhumme kehitysyhteistyöstä. Ensi viikolla emme ehkä edes muista sitä, mutta haluaisin, että me jatkamme kehitysavussamme linjaa naisten ja tyttöjen aseman parantamiseksi. Se auttaa myös väestöräjähdyksen hillinnässä. Naisten ja tyttöjen seksuaalija lisääntymisterveysoikeuksien puolustamisen täytyy jatkua vielä aivan uusin voimavaroja niin EU:n kuin YK:n piirissä. Meidän tulee lisätä tietoa, ja sitä tietoa lisätään koulutusviennillä.

Näen silti toivonpilkahduksen. Monilla alueilla naisten asema on parantunut, ja sitä koulutusta, mikä tässä nousi esiin esimerkiksi Afganistanin osalta, ei saada pois enää millään. Se on siellä siemenenä, ja se tulee jatkamaan omaa työtään. — Kiitoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Reijonen poissa. — Edustaja Peltokangas.

16.03 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Kehityspolitiikan ylivaalikautisessa selonteossa linjataan Suomen toimintaa pitkälti arvojen näkökulmasta. Tämä selonteko on ensimmäinen ylivaalikautinen selonteko, johon sitoutetaan myös tulevat hallitukset aivan samoin kuin sitoutettiin taannoin hyväksytyssä EU:n elvytyspaketissa, joka kansalta kysymättä tulevien sukupolvien vastuulle ja maksettavaksi tässä salissa härskisti jyrättiin.

Perussuomalaiset osallistuivat kehityspolitiikan ylivaalikautiseen selontekoryhmään, mutta eivät voineet allekirjoittaa puolueiden välistä selontekoa, koska sen arvot ja tavoitteet eivät kohtaa perussuomalaisten arvojen kanssa. Perussuomalaisten arvoihin ei kuulu ensisijaisesti muiden valtioiden ja niiden kansalaisten auttaminen ja valtiollisiin asioihin sekaantuminen, ennen kuin oman maan kansalaisten asiat on hoidettu kaikilta osin edes välttävään kuntoon. Nyt te olisitte, arvon hallitus, valmiit nostamaan kehitysapurahoituksen 0,5:stä 0,7 prosenttiin, joka tarkoittaa satojen miljoonien korotusta — satojen miljoonien korotusta. Mistä tämä revitään? Te ette olleet valmiit rahoittamaan hoitajamitoitusta. Te ette siis kunnioita tämän maan vanhuksia, joiden palvelut ovat retuperällä, mutta te olette valmiit heittämään sen saman rahan savanneille.

On toki hienoa, että Suomi osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön rauhan ja ihmisoi-keuksien turvaamiseksi sekä yhteiskunnan kehittämiseksi, kuten perustuslakimme ensimmäisessä pykälässä jylhästi seisoo, mutta sen ei pidä tapahtua oman maan kansalaisten kustannuksella ja omien heikompiensaisten unohtamisella. Nyt näin nimenomaan tapahtuu. Rahan lappaamiseen on löydettävä jokin roti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

Arvoisa puhemies! Itse selonteko vilisee punavihreitä arvoja ja ideologiaa, joita enemmistö kansalaisista ei allekirjoita. Niin kauan kuin kolmansien maiden väestöräjähdyistä ei saada kuriin, ovat Suomen toimet kehitysyhteistyövarojen haaskaamisessa ja mielestäni myös globaalin ilmastonmuutoksen torjunnassa täysin turhia. On järjetöntä haaveilla paremmasta maailmasta, jos ongelmien alkusyyt lakaistaan maton alle eikä niihin puututa edes selonteon sivulauseissa.

Hallitus on vastannut perussuomalaisten kehitysyhteistyökritiikkiin kansainvälisillä sopimuksilla ja YK:n ihmisoikeussopimuksella. Muistuttaisin hallitusta, että perustuslain 94 §:ssä mainitaan myös kansainvälisistä velvoitteista ja niiden irtisanomisista samoin perustein kuin niiden hyväksymisestä. Eli velvoitteiden hyväksymisen ja niiden irtisanomisen päättää eduskunta, joka on ylintä lainsäädäntö- ja budjettivaltaa käyttävä elin. Toisin sanoen Suomi voi myös irtisanoa kansainvälisiä velvoitteitaan, mikäli oman maan kansalaisten perustuslailliset oikeudet ja kansallinen turvallisuus sitä vaativat. Näkisin, että prioriteetit olisi viisasta välillä tarkistaa.

Arvoisa puhemies! Selonteossa mainitaan, että Suomen kehityspolitiikka tuottaa tuloksia — tuottaa tuloksia. No, voi olla, että tuottaa, mutta siellä, missä niitä tuloksia eniten kaivataan Suomenkin turvallisuuden kannalta, on työ ollut turhaa. Esimerkkinä nostan Afganistanin ja monen muun poliittista islamia harjoittavan valtion. En näe mitään järkeä ravata noissa maissa hukkaamassa suomalaisten verovaroja ja lyömässä päätä Karjalan mentyyn.

Kuten parlamentaarisen seurantaryhmän perussuomalaiset jäsenet, en minäkään voi tätä selontekoa tällaisenaan allekirjoittaa. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kauma.

16.08 **Pia Kauma kok:** Arvoisa puhemies! Pidän tätä selontekoa pohjimmiltaan oikeansuuntaisena ja erityisesti pidän siitä, että täällä puhutaan naisten ja tyttöjen oikeuksista sekä koulutuksesta. Nämähän ovat hyvin tärkeitä asioita, kun mietitään, millä tavalla esimerkiksi väestönkasvu saadaan parempaan hallintaan.

Kuuntelimme äsken edustaja Kalmarin selityksiä erilaisista maista, millä tavalla naisia kaltoinkohdellaan väkivaltaisesti. On pakkoavioliittoja, silpomista, erilaisia oikeuksia loukataan ja naisia jopa kunniamurhataan aika mitättömistä syistä näin länsimaalaisen näkökulmasta. Suuria vääryyksiä tapahtuu.

Itselläni oli mahdollisuus käydä muutama vuosi sitten Sambiassa Lusakassa, ja siellä kävin muun muassa synnytyssairaalassa ja järkytyin näkemästäni — siellä olivat nuorimmat synnyttäjät noin 9-vuotiaita. Kuitenkin herää kysymys siitä, että Sambia juuri on ollut Suomen kehitysyhteistyömaa useita vuosia, ja sinne on laitettu aika paljon rahaa näiden vuosien aikana. Meillä on ollut jo pitkään se tavoite, että nimenomaan tyttöjen ja naisten oikeuksia tässäkin maassa pyritään parantamaan. Kuitenkin tälläkin hetkellä siellä naisista vain noin puolet on lukutaitoisia. Väestöstä noin 13 prosenttia on hiv-positiivisia, ja siellä on miljoona orpo lasta.

Maa on todella vaikea kehitysyhteistyökumppani tietenkin siitä näkökulmasta, että valtiollisen järjestelmän ohella siellä on myöskin heimopäälliköiden neuvosto, jolle on yritetty antaa vähemmän valtaa kuin mitä sillä vuosien saatossa on ollut, mutta varsinkin maaseudulla sillä on todella suuri merkitys edelleen. Sen takia, kun tätä kehitysyhteistyötä tehdään, täytyy toimia myöskin kaikkien näiden muiden tahojen kuin pelkästään valtiollisen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

tahon kanssa. Kysyisinkin teiltä, ministeri: millä tavalla tämä yhteiskunnan rakenne näissä maissa on otettu huomioon, että me todella saisimme tuloksia aikaan siinä, että tytöt uskaltaisivat mennä kouluun — heillä ei olisi pelkoa siitä, että he tulisivat vaikkapa raiskatuksi koulumatkalla taikka olisi muita väkivallantekoja itse koulussa — ja että koulutuksen laatu myöskin olisi sellaista, että se houkuttaisi tytöt menemään sinne koulutukseen, jotta he tällä tavalla pystyisivät tekemään itselleen paremman tulevaisuuden ja välttämään esimerkiksi pakkoavioliiton itseään huomattavasti vanhemman puolison kanssa?

Näitä konkreettisia toimia ainakin itse haluaisin nähdä, koska mitä tulee esimerkiksi siihen rahamäärään, mitä Sambiaan on laitettu vuosien kuluessa, niin puhutaan kymmenistä miljoonista euroista, ellei enemmästäkin. Toivoisin kyllä, että näitä tuloksia ja sitä, miten sitä mitataan, perusteltaisiin paremmin ja pystyttäisiin myöskin tässä salissa meille edustajille esittelemään.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Hassi.

16.11 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Me kaikki olemme pettyneitä siihen, että Taliban on palannut Afganistanissa valtaan. Tuosta kokemuksesta ja siellä toimineiden maiden epäonnistumisesta on paljon opittavaa ja analysoitavaa. Maassa toimineiden teollisuusmaiden sotilaalliset ja poliittiset tavoitteet maan suhteen ovat epäonnistuneet, mutta se, mistä on jäänyt jotain pysyvää, kuten edustaja Kalmari totesi, ovat ne tiedot ja taidot, mitä kehitys yhteistyöllä rahoitetulla koulutuksella on saatu aikaan. Lukutaito, tiedot ja taidot eivät häviä, kun valta vaihtuu, ei myöskään naisten ymmärrys siitä, että heillekin kuuluvat oikeudet.

Poliittisessa keskustelussa ja kehitys yhteistyöpoliittisessa keskustelussa on paljon epäjohtonmukaisuuksia. Yksi niistä on se, että maahanmuuttoon kielteisimminkin suhtautuvat tahot suhtautuvat kielteisimminkin ilmastotoimiin, mistä tässäkin keskustelussa on nähty esimerkkejä. Maailma tulee kuitenkin näkemään sitä enemmän hallitsematonta pakolaisuutta, mitä pahemmaksi ilmastokriisi päästetään. Esimerkiksi Lähi-idässä suuret alueet ovat vaarassa muuttua yksinkertaisesti asumiskelvottomiksi, ei pelkästään kuivuuden takia vaan siksi, että vuodessa tulee olemaan yhä enemmän sellaisia päiviä, jotka ovat yksinkertaisesti liian kuumia ihmisten hengissä pysymiselle. Siksi myös ilmastonsuojelu tukee sitä, että mahdollisimman moni ihminen voi elää kotimaassaan.

Arvoisa puhemies! Äskeisessä vastauspuheenvuorossani otin esille väestönkasvun ja sen, että moni niistä, jotka haluavat sivuuttaa ilmastotoimien tarpeen, vetoaa siihen, että suurin ongelma olisi väestönkasvu. Tällä hetkellä maailman väestönkasvu kuitenkin johtuu pääosin eliniän pitenemisestä. Elämme vanhemmiksi kuin ennen. 60 vuotta sitten maailmassa nainen synnytti keskimäärin viisi lasta, nyt 2,4. Maailman ihmisistä yli puolet elää maissa, joissa syntyvyys naista kohti on alle kaksi. Kiinassa syntyvyys on jo pienempi kuin Suomessa.

Syntyvyyttä alentavat parhaiten tyttöjen koulutus, naisten oikeuksien ja itsenäisten toimeentulomahdollisuuksien parantaminen sekä seksuaali- ja lisääntymisterveys, jotka ovat ainakin 25 vuotta kuuluneet Suomen kehitys yhteistyön painopisteisiin.

Saharan eteläpuolisessa Afrikassa syntyvyys on edelleen korkea, kuten edustaja Meri debatissa mainitsi. Se, kääntyykö siellä syntyvyys laskuun, ratkaisee myöskin sen, missä tahdissa maailman väkiluku tasaantuu ja kääntyy laskuun. Valitettavasti Saharan eteläpuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

lisessä Afrikassa monissa maissa tulee takapakkia rauhanprosesseissa, naisten oikeuksissa ja hyvinvoinnissa.

Arvoisa puhemies! Myös kehitysyhteistyö kaipaa kehittämistä, totta kai, ihan niin kuin kaikki toiminta. Ei ole kuitenkaan mikään uusi ajatus, että korruptiota pitää kitkeä ja kohdemailta pitää vaatia hyvää hallintoa. Kun 20 vuotta sitten olin kehitysyhteistyöministeri, nämä asiat olivat esimerkiksi EU:n kehitysyhteistyöministerien kokouksissa keskeisiä puheenaiheita. Osa tätä ongelmaa on siinä, että mitä köyhempi ja kehittymättömämpi maa on, sitä kehittymättömpiä ovat myös instituutiot. Tätä asiaa koskevasta keskustelusta 20 vuoden takaa muistan heiton, että se maa maailmassa, joka kaikkein parhaiten täyttäisi korruption kitkemisen ja hyvän hallinnon, oikeusvaltion periaatteet, mitä kehitysyhteistyökumppaneilta edellyttämme, on Ruotsi, joka ei kuitenkaan kehitysapua tarvitse.

Aivan kuten edustaja Sirén totesi kokoomuksen ryhmäpuheenvuorossa, Suomen oma kehityspolku on erittäin hyvä ja rohkaiseva esimerkki maailman maille. Suomi on sadassa vuodessa kehittynyt köyhästä, ristiriitojen repimästä, sisällissodan repimästä maasta yhdeksi maailman parhaista maista. Ja monet niistä asioista, joita täällä Suomessa on toteutettu — politiikka, [Puhemies koputtaa] joka antaa reilut oikeudet myös oppositiolle, sukupuolten tasa-arvo, kaikki lapset kattava koulujärjestelmä — [Puhemies koputtaa] ovat maailman kaikissa maissa keskeisiä kehittymisen edellytyksiä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kiljunen, Kimmo poissa. — Edustaja Kaleva.

16.17 **Atte Kaleva kok:** Arvoisa puhemies! Toisin kuin ehkä edustaja Hassi tässä aikaisemmassa puheenvuorossa mainitsi, minä en näe, että Suomi olisi kehittynyt niinkään muiden maiden kehitysyhteistyövarojen vaan meidän oman poliittisen järjestelmämme ja meidän oman kansakuntamme kautta. Tämä on varmasti se tapa, millä tavalla myös muiden kansakuntien pitäisi kehittyä, ei niinkään ulkopuolelta tuodun rahan kautta. Rahalla voidaan auttaa, sillä voidaan asettaa erilaisia tavoitteita ja sillä voidaan päästä myös alkuun, mutta kyllä valtion pitää itse se päävastuu kantaa. Kannettu vesi ei pysy kaivossa, niin kuin valitettavan usein ollaan kehitysyhteistyöpuolella saatu nähdä.

Kaikkein keskeisin kysymys ilmastonmuutoksen torjunnan, globaalien kantokyvyn ja myös turvallisuuden näkökulmasta on kuitenkin tämä kehittyvien maiden väestönkasvu, mitä tässä on sivuttu puheenvuoroissa jo aikaisemminkin. YK:n arvion mukaan Afrikan väkiluku kasvaa jopa yli 4 miljardiin tämän vuosisadan loppuun mennessä. Se on ehkä kaikkein suurin yksittäinen uhka ilmastonmuutoksenkin torjunnalle. Tutkimusten mukaan tehokkain tapa väestöräjähdyksen hillitsemiseksi on tyttöjen ja naisten koulutus, ja sen takia Suomen pitääkin jatkossa entistä tarkemmin kohdentaa kehitysyhteistyövaransa nimenomaan kehittyvien maiden väestönkasvun hillitsemiseen, erityisesti tyttöjen ja naisten koulutukseen. Tällä tavoin vaikutetaan myös tehokkaasti niihin juurisyihin, jotka aiheuttavat nälänhätää, äärimmäistä köyhyyttä, jopa kansainvaelluksiin verrattavaa massamaista siirtolaisuutta, turvallisuusongelmia, ääriajattelua ja valitettavasti jopa väkivaltaa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja al-Tae poissa. — Edustaja Salonen.

16.19 **Kristiina Salonen sd:** Arvoisa puhemies! Afganistanin tilanne heitti eteemme kysymyksen, mitä jäi käteen, millaisia pitkäaikaisia kehitysvaikutuksia saavutettiin vai valui-ko kaikki tehty työ nyt hukkaan. Tästä on keskusteltu tänäänkin tässä salissa. Mielestäni ei

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

valunut. Esimerkiksi saavutettu lukutaito on asia, jota kukaan ei voi viedä pois. Se on ikkuna, joka avaa yksittäiselle ihmiselle lukuisia muita näkymiä. Kansakuntien tasolla voi sanoa, että lukutaitoinen kansa on valvetuneempi kansa. Tilanne Afganistanissa on todella vaikea juuri nyt, mutta 20 vuotta sitten tuskin olisi samoilla äänenpainoilla vaadittu tyttöjen koulunkäynnin jatkumista. Se on tärkeä esimerkki kehitysyhteistyön merkityksestä.

Nyt annettava yli vaalikausien ulottuva kehityspolitiikan linja on tarpeellinen. Jatkuvuus ja ennustettavuus ovat tärkeitä kehitysyhteistyön eri tahoille, ja pitkäjänteisellä kehitysyhteistyöllä saadaan aikaan vaikuttavampia tuloksia.

Kansalaisyhteiskunnan rooli korostuu selonteossa. Kestävää kehitystä edistetään kumppanuuksilla. Kehitysyhteistyötä tekevät kansalaisjärjestöt pystyvät tavoittamaan erityisen hyvin kaikista heikoimmassa asemassa olevat. Suomalaisen kansalaisjärjestöjen kautta tuetaan muun muassa tyttöjä, etnisiä ja kielellisiä vähemmistöjä sekä vammaisia lapsia. Tätä työtä hallitus tukee myös kääntämällä kehitysyhteistyötä tekevien kansalaisjärjestöjen rahoituksen jälleen kasvuun vuoden 2022 budjettiesityksessä.

Arvoisa puhemies! Inhimillinen kehitys on koronapandemian vuoksi taantunut ensimmäistä kertaa sitten 1990-luvun. Vaikutukset osuvat kipeimmin jo ennestään haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin ja naisiin. Koronapandemian seurauksena kehitysyhteistyön tarpeellisuus vain korostuu. Merkittävin muutos kehityspolitiikan linjassa on koulutuksen nostaminen omaksi painopisteekseen tässä selonteossa. Näin Suomi hyödyntää kehityspolitiikassa omia vahvuuksiaan. Suomella on paljon osaamista esimerkiksi opettajakoulutuksen, kouluruokailun ja kouluterveydenhuollon kehittämisessä.

Tämän selonteon myötä vahvistuvat koulutuksen lisäksi ilmastonmuutoksen ja luontokadon roolit kehityspolitiikassa. Selonteko linjaa ilmastokriisin torjumisen olevan kriittistä kestävä kehityksen saavuttamiselle. Mainitsemisen arvoista on, että kehittyvät maat tunnustetaan osaksi ratkaisua eikä vain ilmastotyön kohteeksi. Kehittyvillä mailla pitää olla niin tässä kysymyksessä kuin kaikissa niitä koskevissa kysymyksissä vaikutusvaltaa. Itsemääräämisoikeuden puute voi kääntää kehitystyön itseään vastaan, kuten Helsingin Sanomien tänäaamuinen artikkeli Yhdysvaltain rahoittamasta naisten opiskelija-asuntolasta Kabulissa muistuttaa.

Arvoisa puhemies! Kehityspolitiikasta ei kuitenkaan voi puhua puhumatta sukupuolten välisestä tasa-arvosta. Maailmanlaajuisesti on yli 130 miljoonaa 6–17-vuotiasta tyttöä, jotka eivät pääse kouluun. Tytöt jäävät täysin koulutuksen ulkopuolelle 1,5 kertaa todennäköisemmin kuin pojat. Kriiseissä tytöt ja naiset ovat erityisen haavoittuvassa asemassa, ja kriisit syventävät epätasa-arvoa. Tällä hetkellä esimerkiksi juuri Afganistanissa tyttöjen ja naisten tulevaisuus on uhattuna. Selonteossa naisten ja tyttöjen oikeudet säilyttävät oikeutetusti asemansa. Seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien turvaaminen, tyttöjen koulutus sekä tasavertaiset mahdollisuudet osallistua yhteiskuntaan ja itseään koskevaan päätöksentekoon ovat siinä kiitettävästi esillä.

Haluankin kiittää ministeri Skinnaria tuesta ja erityisesti puheenjohtaja, kansanedustaja Biaudet'ta tästä yhteistyöstä parlamentaarisisessa työryhmässä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Tynkkynen.

16.23 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa rouva puhemies! Aikaisemmin täällä kokouksen edustaja Kauma esitti kysymyksen, useitakin kysymyksiä, mutta erityisesti korvaani särähti seuraava kysymys: millä tavalla me voisimme varmistaa, ettei — ja sitten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

otettiin esimerkkikohteita siellä ja täällä — tyttöjä enää raiskattaisi? Tämä kysymys oikeastaan tiivistää täysin sen, kuinka naiivisti me suhtaudutaan siihen, miten Suomi tekee kehitysyhteistyötä. Meillä samaan aikaan esimerkiksi kokoomuksen toimesta on kannatettu todella paljon humanitaarista maahanmuuttoa Suomeen, ja me ei pystytä tällä hetkellä valitettavasti vieläkään varmistamaan sitä, että edes meidän omassa kotimaassamme me voimme taata sen — vieläkään — että tyttöjä ei raiskattaisi. Ja tiettyjen ulkomaalaisryhmien osalta — mitä Iltalehtikin on uutisoinut — seksuaalirikokset ovat järkyttävää tasoa. Esimerkiksi afgaanit Suomessa tällä hetkellä ovat siellä ehdottomasti ykkösenä. Vaikka me ei pystytä tekemään vielä sitä Suomessa, vaikka me kuinka yritetään, niin nyt me käydään täällä sellaista kehitysyhteistyöpoliittista keskustelua, miten Suomi tulee varmistamaan maailmalla, että näin ei enää tyttöjen osalta tule tapahtumaan. Tämä oikeastaan tiivistää koko tämän keskustelun.

Me kuvitellaan, että me pystytään ikään kuin jotenkin ulottamaan meidän muutamat lonkerot, mitä meillä on, joka puolelle maailmaa, ensinnäkin alueellisesti maanosien osalta, valtioiden osalta ja niiden sisällä alueiden osalta, ja sitten me kuvitellaan, että me pystytään siihen myöskin temaattisesti — on nämä YK:n Agendan 17 osa-alueita — eli me kuvitellaan, että me voidaan myöskin temaattisesti joka alueelta laittaa nämä projektit, ja vielä eri maihin. Jokainen ymmärtää, että jos Suomi näin pienenä maana ja näillä resursseilla lähtee tällaista kokonaisuutta hallinnoimaan, niin ei me pystytä millään tasolla seuraamaan niitä tuloksia, mitä missäkin maassa ja kunkin tematiikan osalta tulee tapahtumaan. Sen lisäksi se ei ihan operatiivisesti ole edes tehokasta, koska se raha jakaantuu niin useaan kohteeseen. On täysin mahdotonta valvoa tätä kaikkea. Meillä Suomen kokoisessa maassa on itselläkin ongelmia valvoa meidän hallintoa ja meillä on kaikennäköistä korruptiota, hyvävelimeininkiä ja niin edelleen, ja sitten me kuvitellaan, että tuolla maailmalla me pystyttäisiin tätä tekemään.

Edustajat Kalmarin keskustasta ja Laukkanen kristillisdemokraateista omilla puheenvuoroissa antoivat väärän todistuksen lähimmäisistä. Arvoisa rouva puhemies, he antoivat ymmärtää, että me perussuomalaiset emme haluaisi auttaa. Tuossa perussuomalaisten ryhmäpuheenvuorossa aluksi yrittäjä juuri korostaa sitä, että meidän pitäisi nytten eri puolueina päättää, halutaanko me oikeasti auttaa vai sitten vain leikkiä, niin että puuhastellaan ja tämä näyttää nyt siltä, että me autetaan. Esimerkiksi maahanmuuton osalta meillä kuluu useita miljardeja vuodessa siihen, että Suomeen tuodaan ihmisiä humanitaarisesti, ja kehitysyhteistyöhön meillä menee se noin 1,2 tai 1,3 miljardia euroa nyt vuodessa. Jokainen ymmärtää, että tämä on puuhastelua, mitä me tällä hetkellä tehdään. Me ei aidosti haluta auttaa, koska me käytetään enemmän rahaa muuttamaan lottovoittajiaan, jotka pääsevät tänne esimerkiksi YK:n pakolaisleireiltä, ja silloin se yli 60 miljoonaa pakolaista on ympäri maailmaa erilaisilla YK:n ylläpitämällä pakolaisleireillä, joissa ei ole riittävät inhimilliset olosuhteet. Niin kuin edustaja Hussein al-Tae aikaisemmin täällä puhui, siellä saatetaan olla vaikka kuinka pitkään, eikä ole edes riittäviä koulutusmahdollisuuksia, kun moduulikouluja ja muita ei olla riittävästi rakennettu. Se, että me harrastetaan tätä maskottipolitiikkaa Suomessa, tarkoittaa sitä ja avaa sen, että me emme oikeasti edes halua auttaa niin paljon kuin voitaisiin auttaa vaan me ostetaan itsellemme hyvää omaatuntoa.

Täällä useampi hallituspuolueitten edustaja kysyi tänään tässä keskustelussa, että vaikka tässä parlamentaarisessa työryhmässä saavutettiin yksimielisyys perussuomalaisia lukuun ottamatta — mikä ei tietenkään ole missään tapauksessa yksimielisyys, eikä myöskään ole kyse ylivaalikautisesta paperista — miten voi olla mahdollista, että lopulta sitten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

kun annettiin hallitukselle tämä puolueitten työ, se palautuikin takaisin niin, että täältä oli tiekartat poistettu ja tätä rahoitusta ei nostetakaan 600 miljoonalla eurolla per vuosi. Voin kertoa teille: Se liittyy keskustaan. Keskustalla ei ollut mitään aitoa keskustelumandaattia siellä parlamentaarisessa työryhmässä. Siellä muka oltiin niin, että kyllähän me tässä ollaan mukana, mutta sitten hallituksen kautta torpattiin tämä ajatus. Ja sitten vielä vedettiin bussin alle muut hallituskumppanit. [Puhemies koputtaa] Edustaja Kemppi täällä aikaisemmin sanoi, että keskustan ansiosta koulutuspolitiikka nostettiin tämän selonteon ytimeen. Ei muuten ollut keskustan ansiota. [Puhemies koputtaa] Siinä ylpeiltiin vielä kaiken sen jälkeen, kun oltiin romutettu rahoitus. [Puhemies koputtaa] Siitä vain sitten neuvottelemaan ja katsomaan, miten tämä tulee ratkeamaan, hallituspuolueet. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Tässä vaiheessa ministeri Skinnari, 2 minuuttia.

16.29 Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari (vastauspuheen-vuoro): Arvoisa puhemies! Kun tässä nyt luetellaan maailman ongelmia ja epäkohtia, tästä tulee tietysti helposti mieleen se tosiasia ja tekee mieli sanoa ainakin se ensimmäinen vastaus, että kyllä kehitysyhteistyöllä on saatu asioita aikaan ja ilman kehitysyhteistyötä tilanne olisi varmasti vielä huonompi. [Välihuutoja perussuomalaisen ryhmästä] Tässä kun puhumme tuloksista, niin kun ensi vuonna tulosraportti tulee, käydään sitten se keskustelu. Sitten meillä on hyvä tilaisuus keskustella tuloksista ja saavutuksista.

Tässä, puhemies, vielä vastauksia näihin aiemmin esitettyihin kysymyksiin.

Kun edustaja Tavio esitti näkemyksiä tuloksista tai niiden puutteista, niin itse nyt vielä kuitenkin toistaisin köyhyyden poistamisen puolittamisen, äitiyskuolleisuuden vähenemisen ja senkin tosiasian, että tilanne on kaikilla mittareilla parantunut, kuitenkin. Ja nämä valtionvelkalaskelmat eivät suoraan sanottuna pidä paikkaansa. Sen jälkeen kun vierailin perussuomalaisen eduskuntaryhmässä viimeksi — kiitos muuten kutsusta — tulen mielelläni uudestaan, ja jatketaan tätä keskustelua ja käydään keskustelua tosiasioiden pohjalta [Leena Meri: Ette vastaa kysymykseen!] niin kehitysyhteistyöstä kuin muutenkin taloudesta ja työllisyydestä, koska nyt tuntuvat menevän faktat ja fiktiot iloisesti sekaisin. [Sebastian Tynkkynen: Kertokaa vain!]

Edustaja Kauma, kysyitte Sambiasta. Suomi ei tee enää uutta kehitysyhteistyötä. Kaikkia aiempien hallitusten hankkeita en luonnollisesti tunne, mutta tällä hetkellä taitaa olla vain yksi hanke käynnissä ja muuten keskitymme kaupallisiin suhteisiin.

Edustaja Kiuru: Myanmar — erittäin tärkeä kysymys. Tässäkin on painopiste nyt siirretty humanitäärisen apuun eli on reagoitu tähän haastavaan tilanteeseen.

Edustaja Kemppi: ruokaturva, Suomen rooli, WFP — erittäin tärkeä asia. Tulemme jatkamaan tätä yhteistyötä kouluruoan puolesta tiiviisti myös kaupunki- ja kuntatasolla. — Kiitoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 16.31.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

Asian käsittelyä jatkettiin kello 17.19.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 16 käsittelyä. — Edustaja Vallin.

17.19 Veikko Vallin ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on kehityspolitiikan ylivaalikautinen selonteko. Tässä aikaisemmin edustaja Hassi sanoi, että väestönkasvu ei ole enää ongelma muualla kuin Saharan eteläpuolisessa Afrikassa. Kyllä se on ongelma erittäin monessa muussakin maassa, esimerkiksi Afganistanissa, Irakissa, Iranissa, Pakistanissa ja niin edelleen.

Sitten täällä on aika paljon viitattu erilaisiin kirjoihin. Itsekin viittaisin tässä erääseen kirjaan, jonka on kirjoittanut eläkkeelle siirtynyt suurlähettiläs Matti Kääriäinen. Kirjan nimi on ”Kehitysavun kirous”. Linaan tässä Kääriäisen haastattelua kirjan julkaisun aikoihin.

”Kehitysapuhankkeet kestävät jopa 15—20 vuotta, mutta niiden vaikutusta ei vaivauduta arvioimaan jälkikäteen. ’Tiedän itse henkilökohtaisesti, että monista niistä hankkeista ei ole jäljellä yhtään mitään’, sanoo ulkoasiainneuvos Matti Kääriäinen.” Linaus jatkuu: ”Äärimmäinen köyhyys on jopa lisääntynyt niissä Saharan eteläpuoleisissa Afrikan maissa, jotka ovat olleet kehitysyhteistyön kohteena. ’Pääsy siinä on se, että todellista yhteistä sitoutumista äärimmäisen köyhyyden poistamiseen ja vähentämiseen ei ole olemassa’, Kääriäinen sanoo. Hänen mukaansa yksi kehitysyhteistyöhön liittyvä myytti on se, että kehitysavulla voidaan vaikuttaa kohdemaan demokratian, hyvän hallinnon ja ihmisoikeuksien vahvistamiseen. ’Käytännössä pyrkimykset länsimaisten demokratiakäytäntöjen luomiseksi köyhiin kehitysmaihin ovat tuottaneet päinvastaisen tuloksen’, hän toteaa.”

Tässä ministeri ehti jo lähteä. Olisin kysynyt häneltä, että tässä kun on nyt 40 vuoden kokemuksella kirjoitettu kirja tästä aiheesta, niin onko Kääriäinen oikeassa tässä, mitä hän kirjassaan kertoo tästä kehitysavusta ja sen tuloksista. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kiuru, Pauli poissa. — Edustaja Mattila.

17.23 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa puhemies! Käsissämme oleva kehityspolitiikan ylivaalikautinen selonteko osuu ajankohtaan, jossa seuraamme vieläkin päivittäin uutisvirran kertomaa Afganistanin murheellisesti päättyneen operaation jälkimainingeista. Eduskunnassa on myös esitetty toive operaation perusteellisesta selvittämisestä: missä oikein onnistuttiin, ja mikä olisi voinut mennä paremmin.

Suomi on mukana muiden maailman hyväosaisten maiden joukossa tekemässä kansainvälistä kehitysyhteistyötä päämääränään köyhyyden poistaminen ja eriarvoisuuden vähentäminen. Kehityspolitiikkaa ja kehitysyhteistyötä toteuttaessaan Suomen kannattaa jatkosakin panostaa järkevästi sellaisiin aihealueisiin, joissa juuri Suomella on hyvät mahdollisuudet tukea kestävästä kehitystä. Näistä lähtökohdista johtuen Suomen kannattaa kohdentaa kehitysrahoitusta sekä asiantuntija- ja vaikuttamistyötä Suomen vahvuuksiin nojautuviin tavoitekokonaisuuksiin, joilla on mahdollista saada aikaan tuloksia ja pitkän aikavälin vaikutuksia sekä vahvistaa kehittyvien maiden kantokykyä.

Sukupuolten välistä tasa-arvoa erinomaisen hyvin omassa maassaan edistäneellä Suomella on ymmärrettävästi sydämen asiana edistää naisten ja tyttöjen oikeuksia ja asemaa myös muualla muun muassa tukemalla tyttöjen ja naisten koulutusta, naisten ihmisarvoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

sia työpaikkoja sekä naisten poliittista ja taloudellista osallistumista, mukaan luettuna osallistumista päätöksentekoon. Naisten ja tyttöjen oikeuksien ja aseman vahvistaminen edellyttää Suomelta globaalia vaikuttamistyötä. Yhteiskuntien valmiudet olemassa olevien rakenteiden ja asenteiden muuttamiseen ovat ratkaisevassa asemassa tavoitteen saavuttamisessa. On selvää, että halun muutokseen täytyy lähteä kansasta itsestään. Ei riitä, että toimenpiteet kohdistetaan naisiin ja tyttöihin. Onnistuminen edellyttää myös miesten ja poikien osallistumista.

Arvoisa puhemies! Afganistanin operaatiosta on valitettavasti nähtävissä, etteivät 20 vuotta riittäneet juurruttamaan länsimaista käsitystä naisten oikeudesta työntekoon tai tyttöjen oikeudesta koulunkäyntiin. Toivoa sopii, että uusi hallinto antaa kuitenkin jonkinlaisen mahdollisuuden tytöille ja naisille yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Paluu entiseen olisi surullista Afganistanin kansalle ja henkinen takaisku myös kaikille niille maille, jotka osallistuivat maan jaloille nostamiseen talibanien edellisen hallinnon jälkeen. Vaikka tällä hetkellä tehdyt ponnistelut maan demokratiakehityksen hyväksi tuntuvat hukkaan menneiltä, tästä ei saa kuitenkaan lannistua. Vuosikymmenten kokemus on osoittanut viisaaksi edistää naisten ja tyttöjen hyvinvointia ja koulutusta koko perhettä ja sitä kautta kansakuntaa vahvistavana keinona.

On hyvä, että Suomen kehityspolitiikan tavoitteiden edistymistä ja tuloksia mitataan, seurataan ja analysoidaan systemaattisesti. Kokemus on osoittanut, että etenkin kaikkein köyhimmässä maissa sekä hauraimissa ja konfliktialttiissa tilanteissa yhteiskunnalliset muutokset ja kestävien kehitystulosten ja -vaikutusten aikaansaaminen voivat kestää kauan. Toivotaan siis, että Afganistanin operaatiossa tehty demokratiatyö ei ole valunut hukkaan vaan etenee jopa ehkä muun maailman vielä yllättäen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Hassi.

17.26 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Pyysin puheenvuoroa oikaistakseni edustaja Kalevan väitteen siitä, mitä puheenvuorossani totesin. Toivotan edustaja Kalevalle — joka on jo poistunut — onnea sen johdosta, että hänestä on aivan äskettäin tullut kansanedustaja, mutta hän todella oli kuunnellut puheenvuoroani aivan kummallisen suodattimen läpi, mikä tuntuu sitäkin erikoisemmalta, kun siinä kohdassa puhuttani viittasin nimenomaan kokoomuksen ryhmäpuheenvuoroon ja tuin kokoomuksen ryhmäpuhujan Saara-Sofia Sirénin mainintaa siitä, että Suomen oma kehitys on erinomainen ja rohkaiseva esimerkki tämänhetkisille kehitysmaille.

En todellakaan sanonut, että Suomen kehitys olisi ensisijaisesti nojannut ulkoa tulleen apuun. Toki Suomi on monissa tilanteissa saanut kehitysapua, jopa vielä 60-luvulla, kuten tässäkin keskustelussa on todettu, mutta ne seikat, jotka edustaja Sirénkin totesi, joita itse olen myös lukuisissa keskusteluissa kehitysmaiden poliitikkojen ja kansanedustajien ja ministerien kanssa tuonut esille — sellainen poliittinen järjestelmä, jossa myös poliittisella oppositiolla on täydet poliittiset toimintaoikeudet, yhteiskunnan rakentaminen siltä pohjalta, että pyritään tällaiseen kaikki mukaan ottavaan yhteiskuntaan, kaikki lapset kattava koulutusjärjestelmä, sukupuolten tasa-arvo, naisten oikeudet, muun muassa seksuaali- ja lisääntymisterveysoikeudet, avoin valistus seksuaali- ja lisääntymisasiosta — nämä ovat kaikki sellaisia asioita, joista missään ei Suomi, silloin kun Suomi oli köyhä ja takapajuinen Euroopan syrjämaa, ollut lähtötilanteessa hyvä, mutta nämä ovat kaikki sellaisia asioita, joissa Suomi on kehittänyt omaa yhteiskuntaansa. Se, että Suomi on näin tehnyt, on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

ollut erittäin tärkeä suomalaisen yhteiskunnan kehittäjä, ja tämä on erittäin hyvä ja rohkai-seva esimerkki tämän päivän köyhille kehitysmaille.

Arvoisa puhemies! Kun tässä keskustelussa olemme kuulleet väitteitä myöskin siitä, että kehitysyhteistyöhankkeista [Puhemies koputtaa] ei ole jäljellä mitään, niin toki on epäon-nistuneita hankkeita, mutta paljon on myöskin onnistuneita, [Puhemies koputtaa] ja niissä keskeistä on se, että ne ihmiset, joita tämä asia koskee, on otettu mukaan suunnitteluun, to-teuttamiseen ja rahoittamiseen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäenpää.

17.30 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa rouva puhemies! Elikkä meillä on kyse tämmöisestä se-lonteosta, joka koskee kehitysapua, kehityspoliittikkaa, kehityspoliittinen selonteko. Minä heti ensin totean, että minä en voi tällaista allekirjoittaa, kuten ei puolueenikaan ole tätä al-lekirjoittanut.

Meillä on tästä erilaisia näkemyksiä, ja haluaisin aloittaa tämän puheenvuoroni lainaa-malla kenraali Hägglundin sanoja: ”Maailman parantaminen ei voi olla näin pienen kansan tärkein tehtävä. Meidän vaikutuksemme maailman menoon on promillen luokkaa. Sekin on hieman yläkanttiin laskettu. Meidän tärkein tehtävämme on huolehtia tästä maasta, suo-malaisten turvallisuudesta ja hyvinvoinnista. Kukaan muu ei sitä tee.”

Arvoisa rouva puhemies! Täällä salissa on useita kertoja tänään kerrottu, mitä on jäänyt jäljelle Afganistaniin tämän noin 20 vuotta kestäneen operaation jäljiltä. Hyvin monesti on kerrottu, että sinne on jäänyt kirjoitustaitoa ja lukutaitoa, ja on sanottu myöskin, että siellä on tyttöjen asema parantunut. Mielestäni tästä voi vetää ihan suoran johtopäätöksen, ja olen tätä aikaisemminkin täällä jo sanonut, että oikeastaan se ainut, mitä on viisasta viedä näihin, voisiko sanoa, kehitysmaihin tai konfliktialueen maihin, on opetusta. Jos sinne vie-dään opetusta, niin siitä on kenenkään heimopäällikön hankala pyrkiä hyötymään millään tavalla. Sitä ei oikeastansa voi riistää näiltä henkilöiltä, jotka sitä opetusta ovat saaneet. Jos oikein muistan, niin sanottiin, että noin 15—20-vuotiaista Afganistanissa on luku- ja kir-joitustaitoisia nyt jopa 60 prosenttia. Se on ihan hyvä, että sinne edes jotain on jäänyt USA:n antamien aseiden lisäksi.

Elikkä jos Suomestakin lähdetään jotakin viemään kehitysmaihin, niin varmin tapa on käyttää tämä kaikki raha opetukseen, sitä ei voi kukaan riistää. Ymmärrän toki sen, että jos on joku nälänhätä tai joku muu, niin kansainväliset avustusjärjestöt pyrkivät sinne vie-mään viljaa tai jotain syötävää heille, mutta tämä, opetus, on ainut oikea mahdollisuus, mikä sinne jää ja mistä siellä on hyötyä. Joku sanontakin taisi olla, että älä anna miehelle kalaa, vaan opeta hänet kalastamaan, ja näin hän pärjää pitemmän aikaa.

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi totean, että en allekirjoita tätä selontekoa. — Kiitoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Tynkkynen.

17.34 **Sebastian Tynkkynen ps:** Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Kun kuuntelee, mitä muut puolueet eduskunnassa ovat kehitysyhteistyöstä puhuneet, niin en voi välttyä siltä ajatukselta, että meillä on Suomessa tämmöinen USA-syndrooma, mitä tulee kehitysyh-teistyöhön. Me kuvittelemme, että me olemme sellainen kuin USA esimerkiksi on sotilas-mahtina: läsnä kaikkialla, eri merillä, on tukikohtia, ollaan todella kattavasti ja pystytään olemaan ja päivystämään hirveän isolla alalla. Meillä on tämmöinen USA-syndrooma ke-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

hitysyhteistyön suhteen: Me ollaan kolmessa eri maanosassa. Meillä on 16 maata, joissa me tehdään kahdenkeskistä yhteistyötä.

Oma toive olisi se, että me todellakin voitaisiin saada maailmassa aikaiseksi sellaista muutosta, joka on oikeasti ensinnäkin muutosta parempaan suuntaan, elikkä me ei anneta rahaa diktaattoreille tai korruptoituneelle hallinnolle. Sen lisäksi se työ voisi olla pysyvää eikä sellaista niin kuin Afganistanissa, että syydetään rahaa mutta ei oikeasti puututa juurisyihin. Ja sen pitäisi olla pitkäjänteistä: kun maa ollaan saatu pystyyn, niin sen jälkeen siirryttäisiin seuraavaan maahan.

Sinänsä en kritisoi sitä, kun täällä on esitetty valtava määrä erilaisia hyviä ajatuksia siitä, kuinka meidän pitää suomalaisina edistää maailmassa tasa-arvoa, meidän pitää tehdä onnistuneita kaivos- ja vesihankkeita — täällä on ollaan otettu Nepalia esimerkiksi — tyttöjen oikeuksia, on tämmöistä bisnesyhteistyötä, on konfliktin-, kriisinhallintaa ja niin edelleen — siis valtava määrä erilaisia tavoitteita koulutuksesta, ilmastonmuutosjuttuja, siis melkoinen paketti. Mutta se ongelma siinä, miten me sitä tällä hetkellä tehdään, on se, että kussakin maassa vähän tehdään erilaisia asioita, ja silloin tämä paletti ei ole hanskassa ollenkaan. Täältä kun katson ulkoministeriön sivuilta, tiedän, että esimerkiksi Mosambikissa tehdään kaivoshankkeisiin liittyvää kehitysyhteistyötä, Tansaniassa on tyttöjen oikeuksia. Sitten taas puolestaan vaikkapa Uzbekistanissa ja näissä maissa on ollut esimerkiksi koulutukseen liittyvää, Afganistanissa voimakkaasti tyttöjen oikeuksia, Nepalissa saniteettiin liittyvää ja niin edelleen.

Minulla on semmoinen ehdotus, jos me oikeasti haluttaisiin tätä kehittää, että jokainen saisi tuoda omat painopistealueet ja valittaisiin vaikka yksi yhteiskunta ja lähdetäisiin siellä eri tasoilla yhtäaikaaisesti kehittämään sitä yhteiskuntaa, ja kun me saadaan pysyvä muutos aikaiseksi, sitten voidaan hypätä seuraavaan paikkaan.

Nyt me vaikka Mosambikissa tehdään kaivoshankkeisiin liittyvää kehyä, mutta tilanne on muilta osin Mosambikissa se, että esimerkiksi ihan vähän aikaa sitten siellä ihmisiä kuoli siihen, että roskakasa kaatui heidän päälleen — ihmiset kuolivat siihen, ja sitten me operoidaan jollain tietyllä sektorilla ja sanotaan, että ollaan kaikkialla maailmassa.

Tämä on erittäin pirstaleista, tämä ei ole vaikuttavaa, sitä on vaikea seurata. [Puhemies koputtaa] Käytetään ne rahat tehokkaasti. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kiljunen, Kimmo.

17.37 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tietyistä soraäänistä huolimatta täytyy sanoa, että Suomessa vallitsee käytännössä konsensus, mikä koskee kansainvälistä vuorovaikutusta ja myöskin kansainvälistä kehitysyhteistyötä, kansainvälistä kehitysavun antoa. Se on minusta tärkeää tässä nyt huomioida. Tässä on kuultu muutamia kriittisempiäkin puheenvuoroja, ja joihinkin niistä haluaisin, arvoisa puhemies, nyt reagoida.

Ensinnäkin tässä taidettiin siteerata komentaja Kaskealaa ja hänen lausettaan. Minäkin siteeraan häntä ja totean vain näin päin, että maailmanparantaminen on muuten meidän tärkein tehtävämme. Maailmanparantaminen on meidän tärkein tehtävämme, ja maailma avautuu meistä itsestämme ja alkaa meistä itsestämme. Siinä mielessä yhteisvastuun politiikka globaalitasolla ei ole poissa yhteisvastuun politiikasta, jota harjoitamme kansallisesti. Ne, jotka ovat vahvimmin solidaarisen yhteisvastuullisen politiikan kannalla kotimaassa, ovat myöskin niitä, jotka kantavat huolta ihmisestä ja ihmisyydestä kaikkialla maailmassa. Siinä mielessä maailmanparantaminen alkaa meistä itsestämme, meidän omista toi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

mistamme. Täällä on kerrottu Suomen upeata kehitystarinaa, joka on tässä viimeisen puolentoista vuosisadan aikana aidosti tapahtunut.

Arvoisa puhemies! Tässä on useita puheenvuoroja, joihin voin ehkä reagoida.

Edustaja Purra täällä aikaisemmin pohdiskeli sitä, mistä ihmeestä tammoinen 0,7 prosenttia tulee, miksi se ei voisi olla mikä tahansa luku, jolla osallistumme tähän kansainvälisen globaalin tulonjaon tasaamiseen, mitä kehitysyhteistyö viime kädessä luonteeltaan on, ennen kaikkea köyhyyden ongelman voittamista. Niin, eihän tuo 0,7 prosenttia ole mikään sattumalta YK:n ensimmäiseen kehityspoliittiseen ohjelmaan aikoinaan laadittu tavoite — 1970-luvulla tehtiin näin — vaan itse tavoite asetettiin jo YK:ssa UNDP-kehitysohjelman toimesta 1960-luvun alussa.

Sattuneesta syystä tiedän aika hyvin sen, miten tämä tavoite, 0,7 prosenttia, asetettiin. Professori Hans Singer on ollut minun väitöskirjani ohjaaja näissä kysymyksissä, ja hän kertoi, että hänen ollessaan YK:n kehityspoliittisen osaston päällikkö 60-luvun alussa asetettiin tavoite monenkeskiselle järjestelmälle, yhdessä YK:ssa pohdittiin kehitysmaiden itsenäistyessä, entisten siirtomaiden itsenäistyessä, mikä on se tavoite, jolla tähän globaaliyhteistyöhön jatkossa osallistutaan myöskin voimavarojen siirroilla rikkaammista maista köyhempiin maihin. Silloinhan luotiin kehitysyhteistyön, kehitysavun perusperiaatteita. Määrätavoite oli silloinkin asetettava siihen, kun lähdettiin pohtimaan kehitystavoitteita, ja määräksi määräytyivät silloiset pääomasiirrot globaalijärjestelmässä.

Silloisista pääomasiirroista: Ottaen huomioon, että siellä olivat koloniaaliset hallintokulut taustalla ja siihen liittyivät erilaiset kehitysponnistelut, joita myöskin siirtomaissa tehtiin, niin kokonaisuudessaan ne siirrot olivat suurin piirtein 0,6 prosenttia silloisesta maailman kansantuotteesta. Siihen laskettiin silloin myöskin yksityiset pääomasiirrot, ja niiden osuus oli noin 0,3 prosenttia. Kun lähdettiin miettimään sitten julkiselle yhteistyölle tavoitteita, niin se asettautui luontevasti. Kun silloin laskettiin myöskin nämä yksityiset siirrot osaksi ikään kuin kansainvälistä taloudellista vuorovaikutusta, niin asetettiin 1 prosentin tavoite. Se oli, edustaja Purra, se tavoite, mikä silloin asetettiin, 1 prosentti globaalijärjestelmässä varojen siirtoa köyhimpiin kehitysmaihin siinä vaiheessa.

Yksityisen sektorin tavoitetta ei olisi haluttu asettaa, ja se tuli 0,3:ksi, joka oli silloinen pääomasiirtojen taso globaalikansantuotteesta, ja siitä muodostui tämä 0,7 prosenttia. Se on itse asiassa tämäntyyppinen laskelma, joka siellä taustalla professori Singerin mukaan on ollut yksinkertaisesti silloin, kun YK:n tasolla näitä tavoitteita asetettiin, ja se sitten kirjattiin ylös ensimmäiseen globaalikehitysohjelmaan 1970-luvulla, kun se hyväksyttiin YK:ssa. Itse asiassa se oli toinen kehitysohjelma silloin. Ensimmäinen olivat nämä jo 60-luvulla asetetut tavoitteet. Eli toinen kehitysohjelma oli silloin 1970-luvulla. Tämä on ollut se tausta, ja monenkeskinen järjestelmä on tukenut niitä ponnisteluja, joita myöskin bilateraalisesti on tehty, kahdenkeskisesti.

Nyt kun täällä on peräänkuulutettu, mitä kehitysyhteistyöllä on aikaansaatu ja todettu täällä yksittäisiä esimerkkejä epäonnistumisista, siteerattu Kääriäisen kirjaa ja niin edelleen, olen itsekin kirjoittanut useammankin kirjan aiheesta ja voin kertoa, että monia lukuisia epäonnistuneita esimerkkejä löytyy ympäri maailman — ei ainoastaan kehitysyhteistyön puolella, vaan myöskin kotoisesta politiikastamme löydämme huonoja esimerkkejä. Mutta, arvoisa puhemies, yksittäinen esimerkki ei ole todiste yleisestä ilmiöstä, ja on siinä mielessä harhaanjohtavaa keskustelua ottaa täällä yksittäisiä huonoja esimerkkejä — hyviä esimerkkejä sikäli, että niistä pitää oppia, [Puhemies koputtaa] mutta huono ottaa näitä esimerkkejä tällä tavalla käyttöön.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

Menikö tämä aika jo?

Puhemies Anu Vehviläinen: Kyllä, tässä oli 5 minuutin suositus tähän kohtaa.

Siinä tapauksessa täytyy jatkaa, pyytää uusi puheenvuoro. Tämä jäi niin lyhyeksi. — Kiitoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Niin varmastikin. — No niin, ja edustaja Koskela.

17.43 **Jari Koskela ps:** Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on siis kehityspolitiikan ylivaalikautinen selonteko. Selonteko ei juuri eroa aiemmasta, vuoden 2016 paperista. Tässäkin tärkeänä pidetään muun muassa sukupuolten tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja etenkin tyttöjen ja naisten oikeuksia. Nämä ovat oikein hyviä teemoja, joiden parissa kehityspolitiikan kohteena olevilla mailla on vielä paljon työtä edessäpäin. Tiedetään, että etenkin tyttöjen koulutus on tärkeää, koska se hillitsee korkeaa syntyvyyttä ja ehkäisee lapsikuoleisuutta sekä vähentää köyhyyttä. Paikan päällä tapahtuva apu on sitä tehokkainta apua — sen me täällä hyvin tiedämme. Näin on etenkin akuuteissa kriiseissä. Tätä me perussuomalaiset olemme monesti sanoneet.

Emme kuitenkaan suhtaudu kritiikittömästi myöskään kehitysapuun. Me tiedämme, että siellä on selkeitä epäkohtia, ja tänäänkin täällä on monessa yhteydessä siteerattu ja lainattu Matti Kääriäisen kirjaa Kehitysavun kirous. Kehitysavulla on rahoitettu valitettavan useita epäonnistuneita hankkeita ja ylläpidetty epädemokraattisia rakenteita. Kehitysavun vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta mitataan ja analysoidaan epätarkasti. Tässäkin Kääriäisen selonteossa kyllä sanotaan, että kehitysavun tuloksia ja vaikuttavuutta arvioidaan, mutta konkreettisia tuloksia ei mainita.

Kehitysavun yksi ongelma on sen luoma riippuvuus. Nimensä mukaisesti kehitysavun pitäisi kehittää, mutta valitettavan useasti on vaarana, että kehitysapu jopa estää maiden omaehtoisen kehittymisen ja vaurastumisen. Voidaankin esittää kysymys: miksi pitäisi laittaa rakenteita kuntoon, jos rahaa saadaan ulkomailta muutenkin? Kehitysapua saavat maat voivat siis joutua eräänlaiseen kannustinloukkuun. Tässäkin voidaan puhua jopa moraalikadosta, joka on meille tuttu käsite euroalueen tukipakettien yhteydestä.

Ehkä kehityspolitiikassa pitäisi siirtyä kokonaan uudenlaiseen ajattelutapaan. Hallitus siis tavoittelee kehitysavun nostamista 0,7 prosenttiin bkt:stä. Tämä tarkoittaisi 600 miljoonan euron lisäystä joka vuosi — velkarahalla tietenkin. Muissa Pohjoismaissa tähän 0,7 prosentin tavoitteeseen on päästy. Ne ovat kuitenkin meitä vauraampia ja taloudeltaan vakaampia. Ruotsin, Norjan ja Tanskan talouksien arvioidaan kasvavan 20 prosenttia tulevan kymmenen vuoden aikana, kun Suomessa talouskasvun arvioidaan olevan puolta pienempi, vain noin kymmenen prosentin luokkaa. Sen sijaan, että tavoittelisimme jotain tiettyä prosenttiosuutta, pitäisi mielestäni tavoitella kehitysavun suurempaa vaikuttavuutta. Kehitysavun tavoitteita ei pitäisi siis mitata rahamäärällä tai prosenttiosuudella vaan tuloksellisuudella.

Yksi askel kohti tätä olisi siirtyä enemmän kahdenväliseen tukeen sen sijaan, että rahaa kierrätetään EU:n tai YK:n kautta. Meillä on paljon hyviä järjestöjä tänäkin päivänä, jotka saavat sen rahan perille juuri sinne, missä apua eniten tarvitaan, ja on pakko mainita muun muassa Kirkon Ulkomaanapu, ja uskon, että Punainen Ristikin tekee sitä. Itselläni varsin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

kin siellä kirkon piirissä on paljon tuttuja työntekijöitä, jotka siellä kentällä tekevät tärkeää työtä, ja se raha kyllä menee perille.

Tässä voisi myöskin jokaisen kohdalla tunnustella omaa sydäntänsäkin: olisiko mahdollista henkilökohtaisesti auttaa ihan suoraan, ja sitten kahdenvälisesti antamalla apua sinne saataisiin se perille menemään ilman välikäsiä.

Elikkä paremmalla koordinaatiolla voisimme vähemmälläkin kehitysavulla saada nykyistä enemmän aikaan, ja tämä voisi olla se oikea suunta, johon kehityspolitiikkaa pitäisi viedä ja kehittää. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kiljunen, Kimmo.

17.47 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Jatkan hieman siitä, mihin äsken tuossa jäin, ehkä tiivistänkin, koska ei tässä nyt tyhjälle salille kannata tätä debattia pitkään jatkaa. Pöytäkirjat tietysti ovat oma tarina sikseen, ja osa tietysti kuuntelee etänä muualla.

Haluaisin muutaman huomion sanoa vielä näistä perussuomalaisen puheenvuoroista, vaikka viimeisimmistä, edustaja Tynkkysen ja edustaja Koskelan puheenvuoroista. Jos ne ottaa irrallaan, sinänsä niissä on paljon ihan paikallaan olevaa kritiikkiä. Kyllä nuo asiat on ihan järkevää huomioida.

Edustaja Tynkkynen esitti, että kannattaisi mieluummin keskittää apua kuin hajauttaa silloin, kun puhumme bilateraalista yhteistyöstä, ja tuo argumenttihan on aivan validi. Sen takia Suomi on valinnut ohjelmamaita. Suomi on ottanut nimenomaan muutamat ohjelmamaat, joihin me panostamme voimakkaasti. Nyt ne ovat tässä viime vaiheessa olleet Afganistan ja osittain Nepal ja sitten Myanmar ja Somalia. Ennen kaikkea aikaisemmin, perinteisemmin ja edelleenkin vahvoja kehitysyhteistyön kohteita meillä ovat muun muassa Itä-Afrikassa Tansania, Mosambik ja niin edelleen. Eli me keskitämme tiettyihin ohjelmamaihin juuri sen vuoksi, että saadaan koherentti, kokonaisvaltaisempi lähestymistapa siihen. Kyllä, näistä asioista on opittu ja pitkin historiaahan tässä on harrastettu.

Edustaja Koskela kiinnitti huomiota erittäin tärkeään asiaan, joka on apuriippuvuus. Se on ihan aito ilmiö. Se on aivan aito ilmiö, ja kehitysavun antajat kaikki tunnistavat tuon ilmiön. Siinähan tehtävänä onkin pyrkiä vapauttamaan itsensä siitä avunantajaroolista mahdollisimman pian, luoda kehitysedellytykset niihin maihin ylläpitää sitä järjestelmää itse, mukaan lukien esimerkiksi veronkanto, rakentaa toimiva verotusjärjestelmä yhteiskuntiin. Eli kyllä nämä kaikki on tavallaan tunnistettu.

Mutta kun te viittasitte siihen, että bilateraalinen apu synnyttää vähemmän riippuvuutta kuin EU:n tai YK:n antama monenkeskinen yhteistyö, tässä suhteessa olette täysin väärässä. Kansainvälinen tutkimus — ja sitä on todella tutkittu ja paljon — osoittaa nimenomaan, että monenkeskinen apu on sitä, joka on vähemmän riippuvuutta synnyttävää, ja sillä monenkeskisellä avulla pystytään tavoittamaan se globaaliyhteisö kokonaisuudessaan.

Otan vain yhden klassisen esimerkin, joka on iso, merkittävä esimerkki, kun me puhumme kehitysyhteistyön onnistuneisuudesta. Tässä yleiskeskustelussa on jo tullut esille se, että absoluuttinen köyhyys maailmassa on pudonnut neljäsosaan siitä, kun 60-luvulla aloitettiin globaali kehitysyhteistyö — se on pudonnut neljäsosaan siitä, mikä se on ollut silloin. Erittäin suuri ja merkittävä on ollut lapsikuolleisuus, jota on ollut aivan yhtä paljon. Vielä vuonna 1990 lähes 15 miljoonaa alle 5-vuotiasta kuoli, yleensä aliravitsemukseen, köyhyyden ilmiöön, mutta ennen kaikkea aliravitsemukseen ja ripuliin ja yksinkertaisestiin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

infektiotauteihin. Tänä päivänä lapsikuolleisuus on noin 5 miljoonassa. Se on rojahtanut kolmasosaan jo parissa—kolmessakymmenessä vuodessa. Ja, arvoisa puhemies, keskeisin tekijä siinä, että globaali lapsikuolleisuus on laskenut, ovat kansainväliset rokotusohjelmat, missä nimenomaan Unicef, YK-järjestö, on keskeisimmässä roolissa. Sitä nimenomaan tehdään globaalitasolla ja monenkeskisen yhteistyön kautta, ja sen takia monenkeskistä yhteistyötä pidetään laadukkaampana juuri tämän riippuvuuden välttämiseksi kuin kahdenkeskistä yhteistyötä. Tämä tässä kannattaa muistaa.

Lapsikuolleisuuden putoaminen on ratkaisevin tekijä, joka vaikuttaa siihen ilmiöön, mistä täällä paljon on puhuttu tänään, eli väestönkasvuun, nimenomaan hallitsemattomaan väestönkasvuun. Siinä on suora korrelaatio korkean lapsikuolleisuuden ja korkean syntyvyyden välillä. Ne aivan suoraan korreloivat toisiansa. Kun lapsikuolleisuus lähtee laskemaan, syntyvyys alkaa myöskin laskea. Sen takia yleensä kehityspennistelijän kautta, kun taloudellinen hyvinvointi kasvaa ja ennen kaikkea lapsikuolleisuus vähenee, lapset jäävät henkiin, se syntyvyys putoaa. Samalla lailla Suomessa on ihan sama esimerkki: Vielä 20—30-luvulla meillä oli voimakasta väestönkasvua, 50-luvulle asti. Oli suuria perheitä. Kun lapsikuolleisuus lähti rajusti laskemaan Suomessa, pienen viiveen jälkeen myöskin syntyvyys alkoi laskea. Siinä tulee se räjähdysmäinen väestönkasvu, ja voin sanoa, että 1980-luvulta asti kiihtyvä väestönkasvu maailmassa on loppu. Maailmassa ei enää väkiluku kiihtyvästi kasva. Se on itsestään selvää. Ainoa maanosa, joka on meille edelleen ongelmallinen, on Afrikka, maailman köyhin maanosa, jossa vielä nämä ilmiöt ovat aidosti olemassa, jos analysoidaan kehitysongelmia yhteiskunnassa. Lapsikuolleisuus on korkea ja monet muut ongelmat. Puolet maailmaan syntyvistä lapsista tällä vuosisadalla 2100-lukuun mennessä syntyy Afrikassa — puolet maailmaan syntyvistä lapsista. Se kertoo sen maanosan tarpeen voimakkaalle kehityspennisteluille.

Tässä jos missä me tarvitsemme sekä kansainvälisen yhteisön apua, monenkeskisen yhteistyön apua että myöskin sen kirokun EU:n yhteistyötä ja myöskin suomalaista panosta. Sitä me olemme tässä peräänkuuluttamassa, että Suomi osallistuu muiden mukana tähän [Puhemies koputtaa] 0,7:n tavoittamiseen, ja kun me sen itse tavoitamme, me voimme vaatia sitä muilta. Tämä on sitä globaalia solidaarisuutta ja yhteisvastuuta, jonka perään [Puhemies koputtaa] me haluamme tässä asiassa olla. Ja toivon, että perussuomaisetkin tulevat tähän yhteiseen joukkoon mukaan, koska tässä mielessä maailman pelastaminen [Puhemies koputtaa] on myöskin meidän itsemme pelastamista. — Minä ymmärrän, puhemies, että tämä on suosituspituus, ja kun taidan olla viimeinen puhuja tässä asiassa, niin muutaman sanan ehkä tähän voi juuri sanoa. — Eli siinä suhteessa voidaan rakentaa tätä konsensusta, kun me lähdemme rakentamaan tuleville hallituskausille myöskin tätä kehityspoliittista linjausta. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ulkoasiainvaliokuntaan, jolle hallintovaliokunnan, sivistysvaliokunnan, työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.